

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO/MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE

2023.

Broj: 01-02-06-11-1-3223-7/23

Sarajevo, septembar 2024.

SADRŽAJ

I.	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	2
II.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
III.	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	7
IV.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	8
1.	UVOD	8
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	8
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	9
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	11
5.	OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI	14
5.1	Prelazak na trezorski način poslovanja	14
5.2	Rješavanje o pravima osiguranika iz penzijsko-invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu po osnovu domaćih i međunarodnih propisa.....	16
6.	PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE	19
6.1	Izrada i donošenje budžeta	19
6.2	Izveštavanje.....	20
7.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	21
7.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	21
7.1.1	Prihodi i primici	21
7.1.1.1	Prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje	22
7.1.1.2	Neporezni prihodi	23
7.1.1.3	Primljeni transferi i donacije.....	23
7.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje.....	23
7.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	23
7.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge.....	25
7.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	27
7.1.2.4	Izdaci za nabavku stalnih sredstava.....	31
7.2	BILANS STANJA.....	32
7.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe.....	32
7.2.1.1	Novčana sredstva	32
7.2.1.2	Kratkoročna potraživanja i razgraničenja.....	33
7.2.2	Stalna sredstva	34
7.2.2.1	Stalna sredstva	34
7.2.2.2	Dugoročni plasmani	35
7.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja.....	36
7.2.4	Popis imovine i obaveza	36
8.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	37
9.	JAVNE NABAVKE	37
10.	SUDSKI SPOROVI.....	41
11.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	41
V.	PRILOZI	43
1.	GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	43
2.	IZJAVA RUKOVODSTVA	43

I. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izveštaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Federalni zavod)**, koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2023. godine, Račun prihoda i rashoda, Izveštaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Federalnog zavoda na 31. 12. 2023. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju finansijskih izvještaja obavili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava.¹ Primijenjeni standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta za vrhovne revizijske institucije, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Federalnog zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Evidentiranje izdataka za nabavku opreme u iznosu od 1.472.519 KM, na osnovu ugovora zaključenih u 2023. godini za koje je isporuka i fakturisanje izvršeno u 2024. godini, provedeno je po instrukciji Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu. Ova instrukcija nije u skladu sa članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije ispoštovan princip jedne godine, a izdaci su priznati u tekućoj godini, iako je poslovni događaj nastao u narednoj godini (tačke 7.1.2.4 i 7.2.3 Izvještaja);**
- **Federalni zavod ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja za 36 poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama, sadašnje vrijednosti u iznosu od 5.272.178 KM (tačka 7.2.2.1 Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Direktor je odgovoran za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovio Federalni zavod.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Federalnog zavoda;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje za 2023. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Federalnog zavoda za 2023. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- 1. Prijem 15 zaposlenika u radni odnos izvršen je bez procedure javnog oglašavanja, primjenjujući izuzeća shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH. Međutim, Federalni zavod je angažovanje devet osoba na određeno vrijeme vršio tokom cijele godine, čime nisu ispunjeni uslovi iz Uredbe, s obzirom na to da se radi o sistematizovanim radnim mjestima za koja je trebalo provesti procedure javnog oglašavanja. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost prilikom zapošljavanja u skladu sa Zakonom o radu (tačka 4. Izvještaja);**
- 2. U 2023. godini podneseno je 20.466 zahtjeva za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, međutim utvrđena su kašnjenja u rješavanju o pravima osiguranika kod 25% od ukupno uzorkovanih predmeta. Također, nisu ispoštovani rokovi kod rješavanja predmeta u drugom stepenu i kod predmeta koji su na osnovu presuda nadležnih sudova vraćeni na ponovni postupak Federalnom zavodu. To nije u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o upravnim sporovima (tačka 5.2 Izvještaja).**

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Primijenjeni standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvaliteta za vrhovne revizijske institucije, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Federalnog zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- U Glavnoj knjizi Trezora nije osigurano evidentiranje i praćenje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad Federalnog zavoda, naročito prihoda iz Budžeta FBiH kojim se finansiraju penzije ostvarene po povoljnim uslovima, zbog čega Glavna knjiga ne sadrži informacije o izvorima i utrošku sredstava u skladu s važećim zakonskim propisima. Navedeno je posljedica neusklađivanja Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH, kojim je regulisano poslovanje Federalnog zavoda, sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH prilikom prelaska Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje (tačka 5.1 Izvještaja);**
- Pravilnikom o radu Federalnog zavoda propisano je puno radno vrijeme u trajanju od 37,5 sati sedmično. Navedeno ističemo zato što je utvrđeno radno vrijeme kraće od 40 sati sedmično i može biti uzrok neizvršavanja poslova iz nadležnosti, odnosno dodijeljenih radnih obaveza i zadataka u zakonski utvrđenim rokovima koji su konstatovani obavljenom revizijom (tačka 7.1.2.1 Izvještaja);**
- U pisanim evidencijama radnog vremena pojedinih kantonalnih administrativnih službi iskazan je identičan početak i kraj radnog vremena, te nije uspostavljeno jednoobrazno evidentiranje pauze na nivou Federalnog zavoda. Također, evidencije ne sadrže podatke o službenim i privatnim izlazima u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost (tačka 7.1.2.1 Izvještaja);**

- Izmjenom propisa u toku 2023. godine prestala je obaveza vršenja revalorizacije stalnih sredstava. Međutim, za 2022. godinu Federalni zavod, iako je bio u obavezi, nije izvršio revalorizaciju shodno tada važećim propisima i preporuci Ureda za reviziju, jer Federalno ministarstvo finansija nije obezbijedilo tehničke uslove kroz modul stalnih sredstava za njeno izvršenje. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava bila bi više iskazana za najmanje 11.622.508 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stope rasta cijena u 2022. godini (tačka 7.2.2.1).

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor Federalnog zavoda odgovoran je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedio namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Federalnog zavoda, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 3. 9. 2024. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, s.r.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, s.r.

II. REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.	Prijem u radni odnos vršiti u skladu sa Zakonom o radu i Pravilnikom o radu, s ciljem osiguranja transparentnosti i jednakog pristupa zapošljavanju, a u slučaju potrebe dosljedno primjenjivati Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH.	4.
2.	Donijeti plan i program obuke pripravnika i osoba na stručnom usavršavanju bez zasnivanja radnog odnosa, kao i plan prijema volontera za svaku tekuću godinu.	4.
3.*	Nastaviti aktivnosti prema Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom ministarstvu finansija kako bi se izvršilo usklađivanje zakonske regulative s ciljem obavljanja finansijskog poslovanja Federalnog zavoda putem Budžeta FBiH.	5.1
4.*	U saradnji s Federalnim ministarstvom finansija osigurati evidentiranje prihoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda u dijelu iskazivanja obaveza po osnovu prava utvrđenih članom 129. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju finansiranih iz budžetskih sredstava.	5.1
5.*	Osigurati da se rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu vrši u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku.	5.2
6.*	Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u ponovnom postupku po osnovu presuda suda vršiti u utvrđenom roku Zakonom o upravnim sporovima.	5.2
7.*	Pravilnikom o radu utvrditi puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati sedmično s ciljem pravovremenog obavljanja dodijeljenih radnih obaveza i zadataka.	7.1.2.1
8.*	Evidencije o radu zaposlenika sačinjavati na način da sadrže sve potrebne elemente u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.	7.1.2.1
9.	Obrasce putnih naloga i izvještaje sa službenog puta sačinjavati sa svim propisanim elementima, a isplate nastalih troškova vršiti na osnovu priloženih računa, u skladu sa odredbama Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja.	7.1.2.2
10.*	Zahtjeve za isplate troškova sahrane rješavati u rokovima utvrđenim Pravilnikom o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije.	7.1.2.3
11.	Izdatke priznavati na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose, u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH.	7.1.2.4

12.*	Osigurati validnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama Federalnog zavoda.	7.2.2.1
13.	Blagovremeno objavljivati izmjene i dopune plana javnih nabavki, osiguravajući transparentnost i jednak pristup informacijama svim potencijalnim ponuđačima.	9.
14.*	Tendersku dokumentaciju sačinjavati na način da daje jasne informacije u svim dijelovima predmeta nabavke i da se osigura poštovanje principa jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih ponuđača, te kvalifikacione uslove u tenderskoj dokumentaciji propisivati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.	9.
15.	Osigurati dosljednu primjenu ugovora s dobavljačima i koristiti klauzule zaštite u slučaju da ih dobavljači ne poštuju.	9.

* nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda (devet)

III. KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
- Zakon o izvršavanju Budžeta FBiH za 2023. godinu;
- Budžet FBiH za 2023. godinu;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju;
- Zakon o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH;
- Zakon o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o upravnom postupku;
- Zakon o upravnim sporovima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o radu;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Statut Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Federalni zavod je javna ustanova, formirana Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH², reorganizacijom zatečenih nosilaca osiguranja: Društvenog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine (DF PIO BiH) i Zavoda mirovinskog i invalidskog osiguranja Mostar (Zavod MIO – Mostar). Osnovna djelatnost Federalnog zavoda utvrđena je Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju,³ Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutom Federalnog zavoda, a odnosi se na: osiguranje zakonitosti u ostvarivanju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i pružanje stručne pomoći osiguranicima i korisnicima prava; odlučivanje u prvom i drugom stepenu upravnog postupka u ostvarivanju prava i obaveza; osiguranje provođenja penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju; vođenje odgovarajuće evidencije o osiguranicima i korisnicima prava; vođenje informacionog sistema koji osigurava obavljanje aktivnosti Federalnog zavoda; prikupljanje sredstava za penzijsko i invalidsko osiguranje iz drugih izvora; isplate penzija i vršenje programiranja i planiranja razvoja sistema i donošenje općih akata za provođenje penzijskog i invalidskog osiguranja i Federalnog zavoda. Od 1. 1. 2020. godine Federalni zavod je budžetski korisnik, čije poslovanje se obavlja putem Trezora FBiH.

U okviru Federalnog zavoda, radi obavljanja poslova iz nadležnosti, organizovane su Središnja i deset kantonalnih administrativnih službi. Unutrašnjom organizacijom Federalnog zavoda, odnosno Središnje i kantonalnih administrativnih službi raspoređenih u gotovo svim većim gradovima u FBiH osigurava se efikasno obavljanje poslova, racionalna organizacija rada i uspješno rukovođenje; grupisanje poslova prema njihovoj međusobnoj povezanosti, srodnosti, vrsti, obimu, stepenu složenosti, odgovornosti i drugim uslovima za njihovo izvršavanje; maksimalnu angažiranost i korištenje stručnih znanja i radnih sposobnosti zaposlenika, kao i ostvarivanje pune saradnje s drugim organima.

Unutrašnja organizacija utvrđena je Odlukom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje⁴ i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji na koji je Upravni odbor dao saglasnost u skladu sa Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji uspostavljena je Središnja administrativna služba sa organizacionim jedinicama: Kabinet direktora i zamjenika direktora, Ured interne revizije, Sektor za sistem i provođenje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, Sektor za sistem i provođenje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora, Sektor za ekonomsko-finansijske poslove, Sektor za aktuarstvo i analitičko-planske poslove, Sektor za pravne poslove, poslove javnih nabavki, ljudske resurse i opće poslove, Sektor za zastupanje i gospodarenje imovinom, Sektor za informacione sisteme, kao i deset kantonalnih administrativnih službi. Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta⁵ sistematizovana su radna mjesta za 907 izvršilaca, a na 31. 12. 2023. godine bilo je zaposleno 760 radnika.

Sjedište Federalnog zavoda je u Mostaru, u Ulici Dubrovačka bb.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Federalnog zavoda za 2023. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

² „Sl. novine FBiH“, br. 49/00, 32/01 i 18/05

³ „Sl. novine FBiH“, br. 13/18, 90/21 i 19/22

⁴ Odluka donesena 20. 12. 2019. i izmjena od 18. 9. 2023. godine

⁵ Pravilnik donesen 20. 12. 2019., izmjene od 8. 12. 2021. i 18. 9. 2023. godine

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, s prekidima u periodu od novembra 2023. do juna 2024. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je finansijsku reviziju Federalnog zavoda za 2022. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao suzdržano mišljenje o finansijskim izvještajima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Federalni zavod je postupio u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestila je o preduzetim radnjama u cilju prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da su preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke	
1.	Ažuriran je Plan integriteta i dostavljen izvještaj o nadzoru nad provođenjem mjera i preporuka koje su predviđene Akcionim planom.
2.	Obaveze su stvarane do visine sredstava utvrđenih odobrenim operativnim budžetom u skladu sa odredbama Zakona o izvršavanju budžeta u FBiH i Zakona o budžetima u FBiH.
3.	Godišnji finansijski izvještaji sa Bilansom stanja su sačinjeni i dostavljeni nadležnim organima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
4.	Iskazivanje planskih vrijednosti kod budžetskog izvještavanja je vršeno u skladu sa odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
5.	Usklađeno je stanje stalnih sredstava u Glavnoj knjizi i pomoćnoj knjizi shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH i podzakonskim aktima.
6.	Popisom je obuhvaćeno i stanje svih novčanih sredstava u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obaveza Federalnog zavoda.
7.	Nabavke usluga čišćenja poslovnih prostorija su provedene u skladu sa principima Zakona o javnim nabavkama.
8.	Postupak javnih nabavki bankarskih usluga je pokrenut blagovremeno.
Djelimično realizovane preporuke	
1.	Federalni zavod je dostavljao urgencije i informacije Vladi FBiH i Federalnom ministarstvu finansija kako bi se izvršilo usklađivanje zakonske regulative kojom će se jasno odrediti status Federalnog zavoda, u dijelu obavljanja finansijskog poslovanja preko Budžeta FBiH. Međutim, do okončanja revizije nije bilo izmjena zakonskih propisa iz ove oblasti.

2.	Evidentiranja prihoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda nije osigurano u dijelu iskazivanja budžetskih sredstava za finansiranje obaveza po osnovu prava utvrđenih članom 129. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, iako su dostavljene urgencije i održani konsultativni sastanci sa Federalnim ministarstvom finansija.
3.	Iako se u revidiranoj godini povećao broj donesenih rješenja i smanjio broj neriješenih zahtjeva, i dalje su identifikovana kašnjenja u rješavanju o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku.
4.	Federalni zavod je održao edukaciju i dostavio instrukciju za postupanje pri rješavanju o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u ponovnom postupku, na osnovu presuda suda, ali je i dalje identifikovan manji broj predmeta sa kašnjenjima, što nije u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima.
5.	Evidencije o radnom vremenu su uspostavljene na način da su iskazani identični podaci početka i završetka radnog vremena i ne pružaju sve potrebne informacije u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.
6.	Rješavanja zaprimljenih zahtjeva za isplate troškova sahrane u skladu sa rokovima utvrđenim Pravilnikom o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije su izvršena sa kašnjenjima u prvom kvartalu, a u drugom dijelu godine su redovno rješavani.
7.	Iako su poduzete aktivnosti koje predstavljaju kontinuirani proces, Federalni zavod nije osigurao validnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja svih poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama Federalnog zavoda.
Nerealizovane preporuke	
1.	Pravilnikom o radu utvrditi puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati sedmično s ciljem blagovremenog obavljanja dodijeljenih radnih obaveza i zadataka.
2.	Dio tenderske dokumentacije koji se odnosi na tehničke i profesionalne sposobnosti sačinjavati u skladu sa Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda.
Preporuka za koju nije izvršena ocjena postupanja	
1.	Revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu nije izvršena jer su propisi kojima je bila utvrđena njena obaveza izmijenjeni 30. 8. 2023, odnosno 22. 12. 2023. godine. Ovim izmjenama je prestala obaveza revalorizacije.

Nakon izvršene revizije za 2023. godinu dato je ukupno 15 preporuka, od čega je šest novih i devet preporuka koje su već date u Izveštaju o finansijskoj reviziji za 2022. godinu (dvije nerealizovane i sedam djelimično realizovanih).

Postupanje po Pismu menadžmentu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i pravilnost poslovanja. Putem pisma menadžmentu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se preduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2023. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2023. godinu.

U pismu menadžmentu date su tri preporuke, od kojih je jedna implementirana do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, a dvije preporuke nisu implementirane.

Rukovodstvo nije pokazalo spremnost za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti s obzirom na to da većina preporuka nije implementirana, zbog čega će se ponoviti u Izvještaju.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Federalni zavod u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Finansijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sistem internih kontrola koji uspostavljaju i za koji su odgovorni rukovodioci korisnika javnih sredstava, a kojim se upravljajući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva budžetska i druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno. Sistem internih kontrola uspostavlja se donošenjem internih propisa i akata, u skladu s važećom regulativom.

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH⁶ i Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁷ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.

Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost sistema internih kontrola je povoljno **kontrolno okruženje**, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacijsku strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Strategiju upravljanja rizicima Upravni odbor je usvojio u januaru 2022. godine, a Registar rizika i mapu poslovnih procesa direktor je odobrio 24. 5. 2022. godine, te ja izvršeno ažuriranje Registra rizika u aprilu 2023. godine unosom podataka u aplikaciju PIFC.

Organizacija rada u Federalnom zavodu, sistematizacija poslova i radnih mjesta, plaće, naknade i dodaci na plaću i odgovornost zaposlenih za obavljanje poslova radnog mjesta na koje je zaposlenik raspoređen, utvrđeni su Odlukom o unutrašnjoj organizaciji, Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta i Pravilnikom o radu. U toku 2023. godine radni odnos je zasnovalo 80 radnika, a radni odnos je raskinut sa 61 radnikom (sticanje prava na penziju, sporazumni raskid radnog odnosa, istekom ugovora, internom preraspodjelom i sl.). Broj primljenih radnika putem javnog oglašavanja/konkursa na neodređeno vrijeme je 65 radnika, a na određeno vrijeme 15 radnika. Na određeno vrijeme do šest mjeseci bez provedene procedure javnog oglašavanja, primljeno je sedam radnika, dok je na period do 12 mjeseci primljeno osam radnika.

Članom 20.a. Zakona o radu i članom 4. Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH⁸ (u daljnjem tekstu: Uredba) propisana je obaveza provođenje procedure javnog oglašavanja, dok su članom 5. Uredbe propisani izuzeci od obaveze javnog oglašavanja koji se između ostalog odnose na prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme najdalje do šest mjeseci, jednokratno u toku jedne kalendarske godine za konkretno radno mjesto, kao i prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme najduže do 12 mjeseci ukupno, za vrijeme proglašenog stanja prirodne ili druge nesreće ili epidemije zarazne bolesti u Federaciji, kao i za vrijeme vanrednog stanja u Federaciji, proglašenog od strane nadležnih institucija, za konkretno radno mjesto. Federalni zavod je 14. 11. 2022. godine donio Uputu o postupku zasnivanja radnog odnosa i zaključivanja ugovora o radu na određeno radno vrijeme, kojom je procedura zapošljavanje radnika na određeno radno vrijeme izjednačena sa zapošljavanjem radnika na neodređeno radno vrijeme, te se vrši prema odredbama Pravilnika o radu i drugim propisima koji se primjenjuju o ovoj oblasti, kako bi se osigurala transparentnost prilikom prijema osoba sa kojima su zaključeni ugovori na određeno radno vrijeme.

⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17 i 37/24

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 13/19, 9/21 i 53/21

Članom 6. Pravilnika o radu propisan je postupak zasnivanja radnog odnosa i zaključivanja ugovora o radu koji se pokreće na osnovu Odluke direktora Federalnog zavoda uz saglasnost zamjenika direktora i na osnovu iste se raspisuje javni oglas za popunjavanje upražnjenog radnog mjesta.

Uvidom u procedure zapošljavanja tri uposlenika utvrđeno je da su razlozi za primjenu izuzeća bili: u ispostavi već duži vremenski period imaju nepopunjeno radno mjesto referenta i da šef sam obavlja poslove; poslovi arhivara su bitni za funkcionisanje i rad cijele službe a naročito za poslove upravnog rješavanja te nemogućnošću popune radnog mjesta internom raspodjelom; te za jedan ugovor nismo dobili obrazloženje za angažman. Na osnovu dokumentacije u odabranom uzorku nismo mogli potvrditi opravdanost primjene navedenog člana Uredbe, s obzirom na prezentirane razloge za primjenu izuzeća obaveze javnog oglašavanja na period od šest mjeseci. Također, napominjemo da se za isti posao u jednoj ispostavi u različitim vremenskim intervalima u toku kalendarske godine sa različitim osoba zaključio ugovor na određeno vrijeme u trajanju do 6 mjeseci, čime nisu ispunjeni uslovi Uredbi za prijem najdalje do šest mjeseci, jednokratno u toku jedne kalendarske godine za konkretno radno mjesto.

Pozivajući se na odredbe navedenog člana za prijem u radni odnos na 12 mjeseci za vrijeme proglašenog stanja prirodne ili druge nesreće ili epidemije zarazne bolesti u Federaciji, kao i za vrijeme vanrednog stanja u Federaciji, proglašenog od strane nadležnih institucija, za konkretno radno mjesto, dostavljena su razlozi za angažovanje šest zaposlenika: preuzimanja drugih funkcija čime su radna mjesta ostala neupražnjena; te zbog porodijskih odsustava zaposlenica, a pojedini prijemi nisu uopće obrazloženi. U dva slučaja uposlenici su u toku 2023. godine, obavljali poslove na osnovu zaključenih ugovora na period od 12 mjeseci, te u toku njihovog trajanja proveden javni poziv kojim su kao prvorangirani na listama primljeni na neodređeno vrijeme.

Angažovanje osoba na određeno vrijeme je vršeno tokom cijele godine, pozivajući se na različite stavove istog člana Uredbe, zbog čega ne možemo potvrditi ispunjenost uslova za primjenu Uredbe s obzirom na to da se radi o sistematizovanim radnim mjestima za koje je trebalo provesti procedure zapošljavanja putem obaveznog javnog oglašavanja.

S obzirom na navedeno, prijem u radni odnos za 15 zaposlenika, od kojih smo izvršili uvid u dokumentaciju za njih devet, nije vršen u skladu s članom 20a. Zakona o radu, koji nalaže obavezno provođenje procedure javnog oglašavanja, već su primjenjivana izuzeća shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH, te se zapošljavanje provodilo bez javnog oglašavanja. Također, primjena izuzeća shodno Uredbi nije ispoštovana, s obzirom na to da su za isto radno mjesto zaključena dva ugovora u toku kalendarske godine.

Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost kod zapošljavanja, niti se može potvrditi opravdanost pozivanja na član 5. Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH s obzirom na obrazloženja za prijem zaposlenika na određeno vrijeme.

Odredbama Pravilnika o radu Federalnog zavoda, definisana je obaveza donošenja Plana i programa obuke pripravnika i osoba koje obavljaju stručno usavršavanje bez zasnivanja radnog odnosa. Planom i programom se detaljno definišu teoretski i praktični dijelovi obuke koji se sastoje od općeg i posebnog dijela. Opći sadrži elemente koje se tiču svih stepena stručne spreme i zvanja u različitom vremenskom trajanju, ovisno o dužini njihovog angažmana, dok se posebni dijelovi prilagođavaju pojedinim stručnim zvanjima i zanimanjima zastupljenim u Federalnom zavodu. Također, Pravilnikom je propisana obaveza Upravnog odbora da donese Plan prijema volontera za tekuću godinu, na prijedlog direktora Federalnog zavoda. Obavljenom revizijom konstatovano je da nisu doneseni planovi i programi obuke pripravnika i osoba na stručnom usavršavanju bez zasnivanja radnog odnosa, kao ni Plan prijema volontera za 2023. godinu.

S obzirom na to da nije donesen Plan prijema volontera za 2023. godinu a vršio se angažman, nismo u mogućnosti potvrditi njihovu opravdanost.

Na ovaj način nisu ispoštovane odredbe Pravilnika o radu u dijelu donošenja planova i programa obuke pripravnika i osoba na stručnom usavršavanju bez zasnivanja radnog odnosa, niti je za 2023. godinu donesen plan prijema volontera.

Kontrolne aktivnosti zasnivaju se na pisanim pravilima i procedurama koje se uspostavljaju radi ostvarenja ciljeva korisnika javnih sredstava smanjenjem rizika na prihvatljiv nivo. Federalni zavod je usvojio značajan broj internih akata i procedura s ciljem uspostavljanja kontrolnih aktivnosti kao jedne od komponenti sistema internih kontrola. Nakon obavljanja prethodne revizije izvršeno je usklađivanje internih akata sa zakonskim i drugim propisima koji su na snazi.

Kod informacija i komunikacija utvrđena je potreba za unapređenjem sistema, boljom informisanosti o nepravilnostima, te uspostava veće sigurnosti IT sistema.

Godišnji izvještaj o funkcioniranju sistema finansijskog upravljanja i kontrole dostavljen je 26. 2. 2024. godine Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Federalnog ministarstva finansija, u skladu sa članom 10. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti sačinjena je i dostavljena Federalnom ministarstvu finansija u skladu s članom 2. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuke:

- **prijem u radni odnos vršiti u skladu sa Zakonom o radu i Pravilnikom o radu, s ciljem osiguranja transparentnosti i jednakog pristupa zapošljavanju, a u slučaju potrebe dosljedno primjenjivati Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH;**
- **donijeti plan i program obuke pripravnika i osoba na stručnom usavršavanju bez zasnivanja radnog odnosa, kao i plan prijema volontera za svaku tekuću godinu.**

Organi Federalnog zavoda

Organ upravljanja je Upravni odbor, rukovođenja direktor, a organ kontrole poslovanja Federalnog zavoda je Nadzorni odbor.

Na osnovu rješenja⁹ i Informacije Vlade FBiH o nastavku rada Upravnog odbora do okončanja konkursne procedura i imenovanja novog saziva, Upravni odbor čine: predsjednik Eugen Ćubela, članovi Muhamed Ramović, Derviš Delić, Sabahudin Ibrahimagić, Danijel Mucić, Edis Ramović, Slavko Vukić, Redžo Mehić i članica Merima Hajdarević.

Nadzorni odbor imenovan je Rješenjem Vlade FBiH od 8. 4. 2021. godine na period od dvije godine, u sastavu: predsjedavajući Samir Bećirović, član Izmir Hadžić i članica Anita Paurić. Rješenjem o razrješenju i privremenom imenovanju predsjedavajućeg Nadzornog odbora iz 2021. godine Vlada FBiH ranije imenovanog predsjedavajućeg razriješla je dužnosti, a Rješenjem od 9. 12. 2021. godine za predsjedavajućeg Nadzornog odbora imenovan je Mario Nenadić. Rješenjem Vlade FBiH od 4. 10. 2023. godine imenuje se privremeni nadzorni odbor na period do okončanja konkursne procedure, a najviše do 3 mjeseca u sastavu: predsjedavajući Mario Nenadić i članovi Jasmina Zubić i Anita Paurić.

Do obavljanja konačne revizije konkursna procedura nije okončana.

Federalnim zavodom rukovodi direktor Halil Subašić, privremeno imenovan 4. 7. 2023. godine, kada je razriješen dotadašnji direktor Zijad Krnjić. Direktor Halil Subašić je 30. 11. 2023. imenovan na mandatni period od četiri godine. Zamjenik direktora je Veselko Čerkez, imenovan 20. 10. 2020. na mandatni period od četiri godine.

Interna revizija

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Odlukom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog zavoda u Središnjoj administrativnoj službi organizovan je Ured internog revizora. Statutom (član 23) je, između ostalog, definisano da se interna revizija obavlja u posebnoj organizacionoj jedinici, koja je odgovorna Nadzornom odboru.

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 96/20, 1/21 i 47/21

Rukovodilac interne revizije je 12. 12. 2022. godine donio Strateški plan za period 2023-2025. i Plan rada interne revizije za 2023. godinu, koje je usvojio Nadzorni odbor. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Uredu interne revizije sistematizovano je i popunjeno deset radnih mjesta (glavni revizor, šest internih revizora, stručni saradnik za poslove interne revizije, referent za administrativno-tehničke poslove i vozač).

Godišnji izvještaj o radu Ureda interne revizije dostavljen je Centralnoj harmonizacijskoj jedinici 7. 3. 2024, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. U revidiranoj godini planirano je i obavljeno 27 revizija. Interni revizori su nadgledali, pratili i identifikovali nepravilnosti i predlagali mjere za njihovo otklanjanje.

Nakon obavljenih revizija, u revizorskim izvještajima u 2023. godini date su ukupno 84 preporuke, od kojih je postupljeno po 38, a za 46 preporuka ocijenjeno da je realizacija u toku. Prilikom svake revizije i izrade nalaza i mišljenja daje se osvrt na izvršenje prethodno datih preporuka i unosi se u tekst nalaza izvještaja.

Prevenција korupcije

Federalni zavod je 18. 5. 2023. godine usvojio Plan integriteta na osnovu Akcionog plana za period od 2021. do donošenja nove strategije za borbu protiv korupcije. Odlukom o usvajanju i provođenju plana integriteta imenovana je osoba zadužena za nadzor nad njegovim provođenjem i jednom godišnje obavezna je podnijeti direktoru izvještaj o provođenju Plana integriteta. Izvještaj o provođenju mjera i aktivnosti predviđenih Planom integriteta za 2023. godinu sačinjen je i dostavljen direktoru.

5. OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI

5.1 Prelazak na trezorski način poslovanja

Usaglašavanje važeće zakonske regulative

Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju (član 130) regulisano je da se:

- finansijsko poslovanje nosioca osiguranja obavlja preko računa Budžeta FBiH;
- sredstva za obavljanje djelatnosti nosioca osiguranja osiguravaju prema odredbama ovog Zakona i drugih zakona;
- prihodi i sredstva za finansiranje rashoda iz člana 125. ovog Zakona i njihov raspored utvrđuju finansijskim planom nosioca osiguranja **koji je dio budžeta Federacije BiH;**
- ukoliko prihodi nosioca osiguranja ne pokrivaju rashode za isplatu penzija, u tekućem mjesecu, potrebna razlika sredstava namirit će se iz budžeta FBiH, odnosno drugih izvora koje obezbijedi FBiH;
- višak sredstava od doprinosa i drugih izvora je prihod budžeta FBiH.

Interresorna Radna grupa koju je 2019. godine imenovala Vlada FBiH imala je zadatak da utvrdi i putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike Vladi FBiH predloži neophodne aktivnosti za provođenje člana 130. Zakona o PIO. U Informaciji dostavljenoj Vladi FBiH konstatovano je da je, između ostalog, potrebno rješavanje kolizije trenutno važećih propisa koji regulišu ovu oblast, te izmjene Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH, kako bi se Federalnom zavodu omogućilo poslovanje preko Jedinog računa trezora (u daljnjem tekstu: JRT).

Izmjenama i dopunama Zakona o budžetima u FBiH u 2020. godini i izmjenom Zakona o trezoru u FBiH penzijski i invalidski fond brisan je iz dijela u kojem se definišu vanbudžetski fondovi, a Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je u februaru 2020. godine sačinilo i dostavilo Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na mišljenje Federalnom ministarstvu finansija.

Ministarstvo je u očitovanju sugerisalo predlažaču da razmotri mogućnost izmjena i dopuna članova 124., 129. i 130. važećeg Zakona o PIO, kao i Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH, kako bi se Zakon uskladio sa ostalim zakonima, odnosno statusom Zavoda kao budžetskog korisnika. Od 2020. godinu, Federalni zavod svoje finansijsko poslovanje obavlja u okviru JRT-a FBiH. Zakonom o trezoru u FBiH propisano da JRT posluje isključivo u domaćoj valuti (konvertibilna marka) i da transakcije u stranoj valuti nije moguće realizovati, odnosno isplate penzija korisnicima sa prebivalištem u inostranstvu nije moguće vršiti preko JRT-a, jer je za međunarodni platni promet potrebno imati račun u stranoj valuti. Zbog navedenog je transakcijski račun Federalnog zavoda u domaćoj valuti otvoren kod UniCredit banke d.d. Mostar ostao aktivan. Na ovaj račun sa JRT-a izvršava se prenos sredstava neophodnih za isplatu ino penzija (na osnovu naloga Federalnog zavoda), nakon čega se sredstva konvertuju na deset deviznih računa otvorenih kod UniCredit banke d.d. Mostar sa kojih se vrši isplata na račune korisnika penzija. Osim toga, Federalni zavod ima privremeno aktivan stambeni račun otvoren u Intesa Sanpaolo banci, sa kojeg se prema instrukciji Federalnog ministarstva finansijska akumulirana sredstva prenose na JRT.

Obavljanje poslova Federalnog zavoda regulisano je Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH, zbog čega je trebalo prije prelaska na trezorsko poslovanje izvršiti usklađivanje propisa, kako bi se jasno utvrdio status Federalnog zavoda, odnosno izvršilo usklađivanje Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH, Zakona o PIO, Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o trezoru u FBiH. Usklađivanjem navedenih zakona regulisalo bi se evidentiranje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad Federalnog zavoda, praćenje svih prihoda i rashoda, kao i izvještavanje.

Obavljanjem finansijskog poslovanja Federalnog zavoda preko Budžeta FBiH nije osigurano evidentiranje i praćenje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad Federalnog zavoda, naročito prihoda iz Budžeta FBiH kojim se finansiraju penzije ostvarene po povoljnim uslovima u skladu sa važećim zakonskim propisima. Shodno tome, ne možemo potvrditi da su blagovremeno poduzete aktivnosti s ciljem osiguranja tehničkih uslova za prelazak Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje u skladu sa stavom (2) člana 150. Zakona o PIO.

Iako je Federalni zavod u toku revidirane godine dostavljao urgencije Federalnom ministarstvu finansijska i Vladi FBiH, pozivajući se na preporuke iz izvještaja o reviziji iz prethodnog perioda, te obavio niz konsultativnih sastanaka, do okončanja revizije nije prezentovano da su pokrenute izmjene zakonskih propisa.

Evidentiranje prihoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda

Federalni zavod je, nakon prelaska na trezorski način poslovanja, Vladi FBiH putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike uputio Informaciju o provedbi člana 130. Zakona o PIO, u kojoj je navedeno da nije uspostavljena potpuna evidencija prihoda i rashoda propisanih Zakonom o PIO. Vlada FBiH je Zaključkom od 10. 9. 2020. godine usvojila informaciju Federalnog zavoda. Istim Zaključkom je zaduženo Federalno ministarstvo finansijska i Federalni zavod da izvrše evidentiranje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad nosioca osiguranja u skladu sa važećim propisima, kao i da u najkraćem mogućem roku provedu tehnička rješenja koja će omogućiti da Federalni zavod ima potpunu kontrolu nad prihodima i rashodima koji se evidentiraju preko JRT-a.

Pravilnikom o načinu uplate, pripadnosti i raspodjeli javnih prihoda u FBiH, odnosno Izmjenama i dopunama ovog Pravilnika¹⁰ koje su na snazi od 1. 1. 2021. godine omogućeno je iskazivanje prihoda od doprinosa u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda.

Prelaskom poslovanja u okviru JRT-a FBiH Federalni zavod nije bio u mogućnosti da u potpunosti prati prihode i rashode za isplatu povoljnih penzija, koje su regulisane posebnim zakonskim propisima i za koje su se ranije sredstva iz Budžeta FBiH doznavačavala na račun Federalnog zavoda.

¹⁰„Sl. novine FBiH“, br. 54/20, 88/20

Prelaskom na trezorsko poslovanje sredstva za isplatu penzija i rad Federalnog zavoda u cjelokupnom iznosu odobrena su iz Budžeta FBiH, jer se doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje uplaćuju na depozitni račun JRT-a. Sredstva za prava utvrđena članom 129. Zakona o PIO osiguravaju se iz Budžeta FBiH, a ne iz sredstava doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje. **Naime, prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje nije moguće razdvojiti sredstva iz kojih su isplaćene penzije, odnosno nije vidljivo koliko je redovnih penzija isplaćeno iz sredstava doprinosa, a koliko je penzija ostvarenih po povoljnim uslovima isplaćeno iz sredstava Budžeta FBiH (povoljne penzije se isplaćuju u zbirnom iznosu korisnicima penzija).** Napominjemo da je članom 130. tačka (4) utvrđeno da „Ukoliko prihodi nosioca osiguranja ne pokrivaju rashode za isplatu penzija, u tekućem mjesecu, potrebna razlika sredstava namirit će se iz Budžeta FBiH, odnosno drugih izvora koje obezbijedi FBiH“. Zbog ovakvog načina evidentiranja prihoda i rashoda nije moguće ispoštovati odredbe ovoga člana Zakona.

Prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje isplata penzija (redovnih i povoljnih) vrši se iz sredstava Budžeta FBiH. Planiranjem sredstava za isplatu penzija u Budžetu FBiH prestala je potreba diverzificiranja izvora sredstava koja se osiguravaju za isplatu penzija utvrđenih članom 129. Zakona o PIO, zbog čega je neophodno je da se član 129. Zakona o PIO, kao i Zakon o prijevremenom povoljnijem penzionisanju usklade sa trezorskim načinom poslovanja Federalnog zavoda.

U Glavnoj knjizi Federalnog zavoda nije osigurana potpuna evidencija prihoda i rashoda koji su propisani članovima 124, 125, 129. i 130. Zakona o PIO. Finansijsko poslovanje Federalnog zavoda uspostavljeno na ovakav način ne daje informacije o izvorima i utrošku sredstava. Prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje nije moguće utvrditi iznos budžetskih sredstava utrošenih za finansiranje obaveza po osnovu prava utvrđenih članom 129. Zakona o PIO (penzije ostvarene po povoljnim uslovima), niti je poznato koliko je sredstava za redovne penzije isplaćeno iz doprinosa za PIO. Iz svega navedenog proizlazi da nisu blagovremeno osigurani svi uslovi za poslovanje Federalnog zavoda u skladu sa Zakonom o PIO.

Preporuke:

- *nastaviti aktivnosti prema Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom ministarstvu finansija kako bi se izvršilo usklađivanje zakonske regulative s ciljem obavljanja finansijskog poslovanja Federalnog zavoda putem Budžeta FBiH;*
- *u saradnji s Federalnim ministarstvom finansija osigurati evidentiranje prihoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda u dijelu iskazivanja obaveza po osnovu prava utvrđenih članom 129. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju finansiranih iz budžetskih sredstava.*

5.2 Rješavanje o pravima osiguranika iz penzijsko-invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu po osnovu domaćih i međunarodnih propisa

Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja, Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju i Statutom, Federalnom zavodu u nadležnost, između ostalog, dato je osiguranje zakonitosti u rješavanju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, odlučivanje u prvom i drugom stepenu upravnog postupka u ostvarivanju prava i obaveza iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, osim navedenih zakona, podrazumijeva i primjenu niza pratećih zakona i propisa, kao što su: Zakon o policijskim službenicima u FBiH,¹¹ Zakon o službi u oružanim snagama BiH,¹² Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih

¹¹„Sl. novine FBiH“, br. 27/05, 70/08, 44/11, 13/18

¹²„Sl. glasnik BiH“, br. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10, 42/12, 41/16

porodica,¹³ Zakon o službi u vojsci FBiH,¹⁴ Zakon o pravima boraca i članova njihovih porodica,¹⁵ Zakon o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata,¹⁶ Zakon o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica,¹⁷ Zakon o upravnom postupku,¹⁸ Zakon o upravnim sporovima¹⁹ i drugim pravnim aktima kojima se reguliše ova oblast.

Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja su pravo na: starosnu i invalidsku penziju, prava osiguranika sa promijenjenom radnom sposobnošću, prava po osnovu fizičke onesposobljenosti i na porodičnu penziju. Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da se starosna penzija određuje tako što se lični bodovi osiguranika množe sa vrijednošću općeg boda na dan ostvarivanja prava, a lični bodovi na osnovu staža osiguranja dobiju se množenjem ličnog koeficijenta osiguranika i njegovog staža osiguranja. Za određivanje ličnih bodova osiguranika, penzijski staž može iznositi i više od 40 godina, a iskazuje se broičano i utvrđuje se tako što se svaka godina računa kao 1, svaki mjesec kao 0,83333, a svaki dan kao 0,002777. Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama Zakona o PIO od novembra 2021. godine izmijenjene su odredbe članova 44., 144. i 145. Zakona o PIO. Najznačajnije izmjene odnose se na član 44. stav (5) Zakona o PIO, jer se lični bodovi licima koja su u staž uračunali učešće u odbrani BiH računaju: godina kao 1, svaki mjesec kao 0,83333, a svaki dan kao 0,002777 (prije izmjena godina se računala kao 0,50, mjesec 0,41666 i dan 0,001388). Lični koeficijent utvrđuje se tako što se zbir godišnjih koeficijenata podijeli sa periodom za koji su obračunati koeficijenti, a godišnji lični koeficijent utvrđuje se tako što se ukupan iznos plaća, odnosno osnovica osiguranja osiguranika počev od 1. 1. 1970. godine (izuzimajući godinu ostvarenja prava i period 1992.-1995. godine) za svaku kalendarsku godinu podijeli sa prosječnom godišnjom plaćom u SR BiH, odnosno u FBiH za istu kalendarsku godinu. Vrijednost općeg boda za godinu u kojoj se ostvaruje pravo utvrđuje se odlukom Vlade FBiH, a za 2023. godinu utvrđen je Odlukom od 6. 4. 2023. godine u procentu od 11,7%, te iznosi 18,26 KM (u 2022. godine od 16,35 KM i 2021. godine od 15,61 KM).

U postupku ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja obezbijeđena je dvostepenost rješavanja kod Federalnog zavoda, kao i sudska zaštita prava, a u postupku rješavanja o pravima primjenjuje se Zakon o upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom stepenu

Rješavanje se provodi u kantonalnim administrativnim službama. Osoba koja ostvaruje pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja podnosi zahtjev sa potrebnom dokumentacijom. Kantonalna služba nakon provjere svih podataka donosi rješenje ili privremeno rješenje dok ne budu osigurani neophodni podaci za donošenje rješenja (podatak o godišnjoj prosječnoj plaći za prethodnu godinu i drugo). Rok za donošenje rješenja nakon podnesenog zahtijeva utvrđen je članom 216. Zakona o upravnom postupku. Navedenim članom Zakona o upravnom postupku definisano je da kada se postupak pokreće na osnovu zahtjeva stranke, odnosno po službenoj dužnosti, ako je to u interesu stranke, nadležni organ dužan je donijeti rješenje i dostaviti ga stranci najkasnije u roku od 60 dana, ako posebnim propisom nije određen kraći rok.

Prema prezentovanim podacima iz dvije baze podataka: ERC ZIPO baze Sarajevo i Informacionog sistema Mostar, utvrđeno je da je u 2023. godini 22.001 korisnika (u 2022. godini 14.096) prvi put uvedeno u pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kojima su izdata rješenja u prvom stepenu. Od ukupnog broja riješenih zahtjeva, 20.466 je podneseno u 2023. godini, a na kraju godine broj neriješenih zahtjeva je iznosio 17.512.

¹³ „Sl. novine FBiH“, br. 61/06, 27/08, 32/08, 54/19, 29/22

¹⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 34/04, 2/06

¹⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 33/04, 70/07, 9/10, 90/17, 29/22

¹⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 41/13, 45/14, 90/17, 13/18, 29/22

¹⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 70/05, 61/06, 9/10, 90/17

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 2/98, 48/99

¹⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 11/05

Predmeti uzeti u uzorak kod kojih je revizijom utvrđeno kašnjenje dostavljeni su Sektoru za provođenje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja za dostavljanje dodatne dokumentacije ili obrazloženja odgovornih osoba o razlozima utvrđenih kašnjenja. Odgovorne osobe za predmete kod kojih je revizijom utvrđeno kašnjenje dostavile su objašnjenje zbog čega su izdale rješenja nakon Zakonom utvrđenih rokova. Nakon uvida u dostavljenu dokumentaciju i obrazloženja, predmeti kod kojih je postojao opravdan razlog kašnjenja kod donošenja rješenja na koji Federalni zavod nije mogao uticati (utvrđen dug za doprinose, ocjene radne sposobnosti od Instituta za medicinsko vještačenje, nisu popunjeni M4 obrasci, donošenje rješenja penzijskih fondova drugih država ukoliko korisnici imaju staž van BiH i slično), izuzeti su iz uzoraka kod kojih je utvrđeno kašnjenje.

Na osnovu izvršenog uvida u predmete uzete u uzorak iz dvije baze podataka, odnosno 118 iz ERC ZIPO baze Sarajevo i 32 iz baze Informativnog sistema Mostar konstatovali smo da Federalni zavod u određenim slučajevima kasni sa donošenjem rješenja, što nije u skladu s članom 216. Zakona o upravnom postupku. Od ukupno 150 uzorkovanih predmeta iz dvije baze podataka Federalni zavod je 75% rješenja donio u roku, a preostalih 38 uzorkovanih rješenja doneseno je nakon isteka roka, bez adekvatnog obrazloženja.

Rješavanje o pravima o penzijskom i invalidskom osiguranju u drugom stepenu

Podnosilac zahtjeva, ukoliko nije zadovoljan aktom kojim je odlučeno o zahtjevu, ima pravo podnijeti žalbu, o kojoj odlučuje drugostepeno tijelo Federalnog zavoda. Rješavanje se vrši u Odjelu za rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom domaćih propisa i Odjelu za rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora. Zakonom o upravnom postupku (član 244.), propisano je da se rješenje o žalbi mora donijeti i dostaviti stranci što prije, a najkasnije u roku od 30 dana računajući od dana predaje žalbe, ako posebnim propisom nije određen kraći rok. Na rješenje koje je donio drugostepeni organ i ako je rješenje prvostepenog organa konačno, može se pokrenuti upravni spor-tužba kod nadležnog suda. Članom 57. Zakona o upravnim sporovima propisano je da je nadležni organ dužan donijeti upravni akt bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana dostavljanja presude.

Odjel za rješavanja u drugom stepenu tokom revidirane godine zaprimio je 2.593 žalbena predmeta, dok su 292 neriješene žalbe bile iz prethodnog perioda. Od ukupnih žalbi tokom godine riješeno je 2.694 (od kojih je 769 žalbi uvaženo i vraćeno prvostepenom organu na ponovni postupak i odlučivanje, a 1.925 odbijeno), dok 191 žalbi nije riješeno zaključno sa 31. 12. 2023. godine. Također, Odjeljenje za rješavanje o pravima iz PIO u drugom stepenu primjenom međunarodnih ugovora zaprimilo je 1.397 žalbi sa 195 neriješenih žalbi iz prethodne godine, uvažili su ukupno 257 žalbi, a odbili 1109, dok je 226 neriješenih žalbi preneseno u naredni period.

Pregledom predmeta uzetih u uzorak konstatovali smo da Federalni zavod sve uložene žalbe nije rješavao blagovremeno, odnosno od 56 podnesenih žalbi uzetih u uzorak, 38 predmeta je riješeno u zakonski predviđenom roku, dok je za deset riješeno nakon isteka zakonski utvrđenog roka zbog dodatnih provjera, dopune dokumentacije ili dostavnice van BiH. U odabranom uzorku konstatovano je kašnjenje bez opravdanja za osam (15%) postupanja po podnesenim žalbama. Navedeno nije u skladu s članom 244. Zakona o upravnom postupku. Organ koji je riješio predmet u drugom stepenu, po pravilu, svoje rješenje sa spisima predmeta dostavlja prvostepenom organu, koji ga dostavlja strankama.

Na rješenje koje je donio drugostepeni organ i ako je rješenje prvostepenog organa konačno može se pokrenuti upravni spor-tužba kod nadležnog suda. Članom 57. Zakona o upravnim sporovima propisano je da je nadležni organ dužan donijeti upravni akt bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana dostavljanja presude.

Pregledom podnesenih tužbi i donesenih presuda za koje je sud u upravnom postupku donio presudu i uvažio osam tužbi, te vratio prvostepenom organu na ponovno postupanje i odlučivanje, od kojih za tri nije donio u zakonski utvrđenom roku što nije u skladu s članom 57. Zakona o upravnim sporovima.

Direktor Federalnog zavoda je u julu 2022. godine donio Nalog kojim se središnjim i kantonalnim administrativnim službama nalaže postupanje: u predmetima u kojima je izjavljena žalba bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana od dana zaprimanja potrebno je poslati nadležnom organu za rješavanje; drugostepena odluka dostavlja se prvostepenom organu, koji je dužan u roku od pet dana rješenje dostaviti stranci; prvostepeni organ dužan je u roku od pet dana dostaviti cjelokupan penzijski spis na traženje drugostepenog organa, a za pristigle tužbe i sudske presude potrebno je isti dan bez odlaganja zadužiti drugostepeni organ Središnje administrativne službe. Međutim, u odabranom uzorku predmeta konstatovano je da kod određenog broja predmeta u kojima je izjavljena žalba, kao i donesena presuda suda od prijema predmeta u kantonalnim ispostavama Federalnog zavoda u prosjeku protekne više od 15, odnosno 30 dana dok se predmetni spis dostavi nadležnom organu za rješavanje što doprinosi daljem kašnjenju u rješavanju predmeta.

Konstatovan je napredak u izdavanju prvostepenih rješenja u odnosu na prethodnu godinu (u 2023. godini 22.001, a u prethodnoj godini 14.096), kao i smanjenje broja neriješenih zahtjeva za ostvarivanje prava na penziju u prvostepenom rješavanju u kantonalnim administrativnim službama kojih je u aprilu 2023. godine bilo 23.306 i do kraja godine je smanjeno na 17.512, a do aprila 2024. godine broj se smanjio na 15.957 zahtjeva.

Međutim, izvršenom revizijom smo konstatovali da rješenja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja i rješavanja po žalbama izjavljenim na rješenja donesena u prvom stepenu Federalni zavod nije donosio u rokovima utvrđenim članovima 216. i 244. Zakona o upravnom postupku za 25% (od 150) uzorkovanih predmeta. Također, konstatovano je kašnjenje kod donošenja rješenja drugostepenog organa Federalnog zavoda za 15% (od 56) uzorkovanih predmeta i predmeta vraćenih na ponovni postupak koji nisu rješavani u skladu sa članom 57. Zakona o upravnim sporovima.

Preporuke:

- *osigurati da se rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu vrši u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku;*
- *rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u ponovnom postupku po osnovu presuda suda vršiti u utvrđenom roku Zakonom o upravnim sporovima.*

6. PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE

6.1 Izrada i donošenje budžeta

Finansijski plan za 2023. godinu i Odluku o izvršavanju Finansijskog plana za 2023. godinu usvojio je Upravni odbor Federalnog zavoda 29. 8. 2022. godine u skladu sa članom 6. Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i članom 6. Statuta, kojim su planirani uravnoteženi prihodi i primici i rashodi i izdaci u iznosu 3.020.409.197 KM.

Finansijski plan za 2023. godinu sačinjen je na osnovu finansijskog plana za prethodnu godinu, odnosno njegovog ostvarenja 1. 1. do 30. 6. 2022. godine, procjene ostvarenja do kraja 2022. godine i projekcije kretanja važnih planskih pretpostavki za 2023. godinu (broj zaposlenih, visina prosječne plaće, broj penzionera, prosječna penzija i sl.).

Zavod je sačinio Dokument okvirnog budžeta za period 2023-2025. godine, koji je usvojio Upravni odbor i dostavljen 11. 4. 2022. godine nadležnom ministarstvu na dalje postupanje.

Budžetom FBiH za 2023. godinu²⁰ odobrena su sredstva u iznosu od 3.175.360.965 KM, što je u odnosu na budžetski zahtjev (3.177.831.401 KM) manje za 2.470.436 KM na poziciji izdataka za materijal 1.290.436 KM, transferima 430.000 KM i izdaci za nabavku stalnih sredstava 750.000 KM.

²⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 6/23

Izmjenama i dopunama budžeta²¹ Zavodu su odobrena sredstva u iznos od 3.245.960.646 KM čime su uvećana odobrena sredstva za 70.599.681 KM. Također, izvršena je Izmjena i dopuna Finansijskog plana za 2023. godinu koju je usvojio Upravni odbor 21. 11. 2023. godine kojim su planirani uravnoteženi prihodi i primici i rashodi i izdaci u iznosu 3.177.831.401 KM. Nakon izvršenih unutrašnjih preraspodjela operativni budžet Federalnog zavoda je iznosio 3.245.960.646 KM.

Tokom revidirane godine Zavod je Federalnom ministarstvu finansija dostavljao tromjesečne i mjesečne planove u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta u FBiH za 2023. godini.

Trogodišnji plan rada za period 2023.-2025. godine i Godišnji plan rada za 2023. godinu usvojio je Upravni odbor 16. 12. 2022. godine. Zaključkom od 12. 1. 2023. godine Vlada FBiH usvojila je Godišnji plan rada za 2023. godinu.

6.2 Izvještavanje

Prema Izvještaju o finansijskom poslovanju Federalnog zavoda, ukupno iskazani prihodi i primici zaključno sa 31. 12. 2023. godine iznose 2.831.830.081 KM, ukupni rashodi i izdaci 3.238.736.295 KM (što je u odnosu na ukupno raspoloživa sredstva manje za 5.224.351 KM) i višak rashoda nad prihodima od 406.906.214 KM.

Struktura odobrenog budžeta, uključujući i preraspodjele (raspoloživa sredstva) i izvršenja budžeta, prikazana je u tabeli:

u KM

Ekonom. kod	Opis ekonomskog koda	Budžet za 2023. godinu	Unutrašnje preraspodjele	Raspoloživa sredstva	Izvršenje Budžeta 2023.
611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	29.935.964		29.935.964	28.489.051
6111	Bruto plaće i naknade plaća	26.085.214	-985.320	25.099.894	24.202.790
6112	Naknade troškova zaposlenih	3.850.750	985.320	4.836.070	4.286.261
612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	2.755.079		2.755.079	2.563.762
613	Izdaci za materijal, inventar i usluge	17.740.688		17.740.688	16.528.798
6131	Putni troškovi	117.523		117.523	103.911
6132	Izdaci za energiju	680.000		680.000	547.934
6133	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	8.803.420		8.803.420	8.636.747
6134	Nabavka materijala i sitnog inventara	430.000		430.000	429.825
6135	Izdaci za usluge prevoza i goriva	117.000		117.000	82.076
6136	Unajmljivanje imovine i opreme	272.000		272.000	271.569
6137	Izdaci za tekuće održavanje	242.000		242.000	223.278
6138	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	858.360		858.360	569.934
6139	Ugovorene i druge usluge	1.632.968		1.632.968	1.196.448
6139	Usluge medicinskog vještačenja	1.260.720		1.260.720	1.213.946
6139	Kompjuterske usluge	3.326.697		3.326.697	3.253.130
614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	3.192.028.915	0	3.192.028.915	3.190.256.988
6142	Tekući transferi pojedincima	3.191.128.915	0	3.191.128.915	3.189.533.213
6143	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	900.000		900.000	723.775
821	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	3.500.000		3.500.000	2.897.696
8212	Nabavka građevina	500.000		500.000	40.181
8213	Nabavka opreme	3.000.000		3.000.000	2.857.515
	UKUPNO	3.245.960.646		3.245.960.646	3.240.736.295

Upravni odbor Federalnog zavoda 27. 2. 2024. godine usvojio je Izvještaj o radu za 2023. godinu, koji je isti dan dostavljen Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike na dalje postupanje.

Izvještaj Nadzornog odbora o radu Federalnog zavoda za 2023. godinu je sačinjen i usvojen 26. 6. 2024. godine, koji je dostavljen Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike 17. 7. 2024. na uvid i

²¹ „Sl. novine FBiH“, br. 85/23

daljnje prosljeđivanje Parlamentu FBiH u skladu sa članom 9. Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH.

7. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

U Godišnjim finansijskim izvještajima iskazani su ukupni prihodi i primici u iznosu od 2.831.830.081 KM, ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 3.238.736.295 KM i višak rashoda nad prihodima od 406.906.214 KM.

Odluku o usvajanju Godišnjih finansijskih izvještaja Federalnog zavoda za 2022, Izvještaj o finansijskom poslovanju Federalnog zavoda za 2022. godinu i Bilješke uz finansijske izvještaje donio je Upravni odbor 27. 2. 2024. godine.

Godišnje finansijske izvještaje za 2023. Federalni zavod je sačinio i dostavio Finansijsko-informatičkoj agenciji (u daljnjem tekstu: FIA) u utvrđenom roku.

Izvještaje utvrđene članom 21. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH Federalni zavod dostavio je Federalnom ministarstvu finansija 27. 2. 2022. godine kako je utvrđeno Pravilnikom.

U Bilješkama uz finansijske izvještaje obrazloženo je obavljanje finansijskog poslovanja Federalnog zavoda preko računa Budžeta FBiH, gdje je skrenuta pažnja da nisu ispunjene pretpostavke kako bi Federalni zavod stekao status budžetskog korisnika, jer nisu izvršena usklađivanja odredbi utvrđenih Zakonom o organizaciji PIO u FBiH, Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o trezoru u FBiH. Nakon izmjena Zakona o budžetima u FBiH u 2019. godini i izmjena Zakona o trezoru u FBiH u 2020. penzijsko-invalidski fond izbrisan iz dijela u kojem se definišu vanbudžetski fondovi. Zbog navedenog od 1. 1. 2020. poslovanje Federalnog zavoda vrši se preko računa budžeta FBiH i nije u skladu sa Zakonom o PIO, jer nisu uspostavljene evidencije prihoda iz Budžeta FBiH i rashoda namijenjenih za isplatu penzija po povoljnim uslovima, odnosno posebnim zakonskim propisima nisu u potpunosti uspostavljeni uslovi za njegov prelazak na trezorsko poslovanje.

U Bilješkama je obrazloženo izvršenje prihoda i rashoda, kao i stanje imovine i obaveza iskazano u Glavnoj knjizi i pomoćnim evidencijama. U Glavnoj knjizi Federalnog zavoda nisu evidentirani prihodi iz Budžeta FBiH, kako je definisano članom 124. Zakona o PIO, odnosno prihodi iz kojih se finansiraju rashodi utvrđeni članom 129. Zakona o PIO koji se odnose na penzije ostvarene po povoljnim uslovima. U Bilješkama je navedeno da u finansijskim izvještajima, koji su sačinjeni na osnovu podataka iskazanih u Glavnoj knjizi, u periodu od 2020. do 2023. godine nisu evidentirani prihodi za dio penzija ostvarenih po povoljnijim uslovima u ukupnom iznosu od 1.291.157.075 KM, od čega se na 2020. godinu odnosi 286.515.003 KM, na 2021. godinu 285.332.733 KM, na 2022. godinu 314.954.708 KM i 2023. godinu 404.354.631 KM.

Godišnji finansijski izvještaji za 2023. su ovjereni i dostavljeni nadležnim institucijama u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Obrasci za periodično izvještavanje za 2023. godinu i izvještaji o finansijskom poslovanju (kvartalni izvještaji o izvršenju) za 2023. godinu sačinjeni su i dostavljeni Federalnom ministarstvu finansija u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

7.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

7.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta na 31. 12. 2023. godinu ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 2.831.470.096 KM i u odnosu na planirane Finansijskim planom više su ostvareni za 2.442.053 KM. Strukturu prihoda i primitaka čine prihodi od doprinosa za penzijsko i

invalidsko osiguranje (2.821.438.131 KM), primljeni transferi od ostalih nivoa vlasti (4.501.014 KM), prihodi od naknada, taksi i pružanja javnih usluga (711.068 KM), prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine (4.819.883 KM). Pregled planiranih i ostvarenih prihoda prikazan u tabeli:

R. B.	Vrsta prihoda	Budžet 2023	Realizacija 2023	Realizacija 2022	Indeks	Indeks
1	2	3	4	5	6	7(4/5)
					(4/3)	
1	Prihod od doprinosa za PIO	2.824.237.329	2.821.438.131	2.458.754.298	99,90	114,75
2	Tekuća rezerva Vlade FBiH	0	0	27.317.169	0,00	0,00
3	Prihodi od iznajmljivanja poslovnih prostora	23.056	26.744	63.375	116,00	42,20
4	Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	4.039.335	607.038	624.631	15,03	97,18
5	Ostali prihodi od imovine		3.959.841	4.039.819	0,00	98,02
6	Prihodi od privatizacije preduzeća	0	226.261	360.000	0,00	62,85
7	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	728.323	711.068	667.735	97,63	106,49
8	Ostale neplanirane uplate	0	0	8.079.850	0,00	0,00
9	Primljeni tekući transferi od drugih nivoa vlasti	0	4.501.014	0	0,00	0,00
	UKUPNO	2.829.028.043	2.831.470.097	2.499.906.877	100,09	113,26

Sredstva za penzije po povoljnim uslovima planirana su na poziciji tekućih transfera u okviru budžeta Federalnog zavoda u visini stvarno potrebnih sredstava za broj korisnika penzija koji su ostvarili prava po povoljnim uslovima. Međutim, prelaskom na trezorski način poslovanja Federalnom zavodu nije ostavljena mogućnost evidentiranja prihoda koji su se u prethodnom periodu isplaćivali preko Federalnog ministarstva rada i socijalne politike i u mjesečnim tranšama doznačavali Federalnom zavodu.

Finansijsko poslovanje Federalnog zavoda preko Trezora FBiH ne daje informacije o izvorima i utrošku sredstava, odnosno nije moguće utvrditi koji iznos budžetskih sredstava je utrošen za finansiranje obaveza po osnovu prava ostvarenih iz člana 129. Zakona o PIO, niti je poznato koliko sredstava za redovne penzije je isplaćeno iz doprinosa za PIO, a koliko sredstava iz Budžeta FBiH za penzije ostvarene po povoljnim uslovima (detaljnije u tački 5.1 Izvještaja).

7.1.1.1 Prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje

Prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje iskazani su u iznosu od 2.821.438.131 KM, a strukturu čine: doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje (2.747.547.881 KM), dodatni doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje (40.779.716 KM), doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje na primitke od drugih samostalnih djelatnosti povremenog samostalnog rada (21.601.291 KM), doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje koje za nezaposlene osobe plaćaju kantonalne službe za zapošljavanje (6.119.484 KM), doprinos za dobrovoljno penzijsko i invalidsko osiguranje (5.132.294 KM), doprinos za pripravnike radi osiguranja za slučaj povrede na radu ili profesionalne bolesti (144.552 KM) i doprinosi lica osigurana u određenim okolnostima (112.912 KM).

Sredstva za poslovanje Federalnog zavoda se najvećim dijelom ostvaruju od uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa Zakonom o PIO i Zakonom o doprinosima. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje od 2023. godine za sve osiguranike uplaćeni su u skladu sa Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu uplate, pripadnosti i raspodjeli javnih prihoda u FBiH. Navedenim Pravilnikom prilikom uplate doprinosa propisana je obaveza unošenja budžetske organizacije, čime je značajno otklonjena mogućnost neiskazivanja prihoda od doprinosa u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda.

Osim toga, Federalno ministarstvo finansija osiguralo je Federalnom zavodu pristup RAS fajlu, koji banka dostavlja na dnevnom osnovu. Ovaj pristup omogućio je kontrolu i praćenje uplata prihoda od doprinosa poređenjem podataka iskazanih u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda sa podacima u RAS fajlu pomoću kojeg se može pratiti uplata prihoda od doprinosa po vrsti prihoda, te ukoliko se prepozna određena pogrešna uplata poduzimaju se aktivnosti na njenom rješavanju i otklanjanju.

7.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi iskazani su u iznosu od 5.530.951 KM i strukturu najznačajnijih neporeznih prihoda čine: prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine (4.819.883 KM) i prihodi od pružanja javnih usluga (711.068 KM).

Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine odnose se na: ostale prihode od imovine (4.566.878 KM), prihode prenesene na JRT sa namjenskog privatizacijskog računa (226.261 KM) i prihode od iznajmljivanja poslovnih prostora (26.744 KM).

Ostali prihodi od imovine obuhvataju prihode od imovine (3.959.841 KM) i ostale prihode od finansijske i nematerijalne imovine (606.851 KM). Prihodi od imovine se odnose na prihode od: povrata penzija iz ranijih godina, pretplata penzija iz ranijih godina, za koje su pokrenuti regresni postupci i zaključene nagodbe o obročnom plaćanju, prodaje stanova i refundacija penzija po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju koje je BiH zaključila sa drugim državama.

Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine čine prihodi po osnovu: uplaćeni po izdatim računima za izvršene razne usluge kupcima sa kojima su zaključeni ugovori o poslovnoj saradnji, ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine, prihodi od refundiranja troškova medicinskog vještačenja, od refundiranja troškova isplaćenih plaća pripravniciima koji su zaposleni po osnovu programa sufinansiranja zapošljavanja.

Prihodi od pružanja javnih usluga iskazani su u iznosu od 711.068 KM, a odnose se na naknade za korištenje podataka iz matične evidencije čija je visina određena odlukom Upravnog odbora. Pružanje ovih usluga korisnicima je posao iz nadležnosti Federalnog zavoda, a prikupljena sredstva po ovom osnovu regulisana su članom 124. Zakona o PIO, dok je njihova namjena, odnosno utrošak regulisan članom 125. Zakona.

Uvidom u dokumentaciju za evidentirane prihoda po navedenim osnovama konstatujemo da su iskazani na osnovu izvršenih uplata u izvještajnom periodu.

7.1.1.3 Primljeni transferi i donacije

Primljeni transferi i donacije iskazani su u iznosu od 4.501.014 KM, a odnose se najvećim dijelom na prihode uplaćene od: Vlade Tuzlanskog Kantona (3.735.799 KM), Grada Ljubuški (210.000 KM), Općina Jablanica (225.720 KM) i Općine Novo Sarajevo (280.000 KM), po osnovu zaključenih sporazuma o isplati jednokratnih pomoći penzionerima s ciljem ublažavanja socijalno-ekonomskih posljedica izazvanih porastom cijena osnovnih životnih namirnica.

7.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2023. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 3.240.736.295 KM, što predstavlja ostvarenje od 99,83%.

Strukturu rashoda i izdataka čine: tekući transferi i drugi tekući rashodi (3.190.256.988 KM), plaće i naknade troškova zaposlenih (28.489.051 KM), izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (16.528.798 KM), izdaci za nabavku stalnih sredstava (2.897.696) i doprinosi poslodavca i ostali doprinosi (2.563.762 KM).

7.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 28.489.051 KM, a čine ih: bruto plaće i naknade plaća (24.202.790 KM) i naknade troškova zaposlenih (4.286.261 KM).

Za obračun plaće primjenjuju se odredbe Zakona o radu u FBiH i interni akti, kojima se reguliše način obračuna i isplate plaća i naknada. Pravilnikom o radu propisana su međusobna prava i obaveze radnika i Federalnog zavoda, kao i drugih lica koja rade ili se stručno usavršavaju u Federalnom zavodu. Pravilnikom je definisan postupak zasnivanja radnog odnosa i zaključivanja ugovora o radu, obračun plaća i naknada plaća, prestanak radnog odnosa i slično.

Osnovna plaća radnika utvrđuje se množenjem fonda radnih sati, koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta i vrijednosti boda koji su utvrđeni Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta²². Vrijednost boda se utvrđuje na način da za koeficijent složenosti jedan (1) iznosi 58% prosječne mjesečne bruto plaće ostvarene u FBIH za prethodnu godinu, dok se koeficijenti složenosti poslova kreću se u rasponu od 1 do 6,20, iako je Federalni zavod stekao status budžetskog korisnika. Utvrđena osnovica uvećava se za 0,5% za svaku započetu godinu penzijskog staža zaposlenika, a najviše do 20%.

Federalni zavod ne vrši ocjenjivanje zaposlenika, već se, u skladu s Pravilnikom o radu, stimulišu za radni učinak i uspješnost u radu. O pravu na stimulacijski/destimulacijski dio plaće i o njegovoj visini odlučuje direktor Federalnog zavoda uz saglasnost zamjenika. Prijedlog podnosi direktor administrativne službe, po inicijativi rukovodioca organizacijske jedinice u kojoj zaposlenik radi ili na osnovu ličnog uvida u rad i rezultate rada.

Zakonom o radu (član 36. stav 2 i 4) propisano je da puno radno vrijeme traje 40 sati sedmično, ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije utvrđeno u kraćem trajanju, kao i da se može rasporediti na pet, odnosno šest radnih dana u skladu sa kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu. U skladu sa članom 118. Zakona o radu, Federalni zavod je donio Pravilnik o radu²³ kojim je propisano da puno radno vrijeme iznosi 37,5 sati i raspoređeno na pet radnih dana. Dnevni odmor u trajanju od 30 minuta koristi se u vremenu od 10:00 do 10:30, a ako je radnik bio u izvršenju radnih zadataka, može se koristiti i naknadno, ali najkasnije do 13:00. Dnevni odmor ne računa se u radno vrijeme. Raspored početka i završetka radnog vremena utvrđen je Odlukom o radnom vremenu u Zavodu²⁴ na slijedeći način: dolazak od 7:30 do 8:00 a u skladu sa time i odlazak od 15:30 do 16:00 sati sa definisanim dnevnim odmorom u periodu 10:00 do 10:30 sati.

Zaposlenicima Federalnog zavoda je utvrđeno puno radno vrijeme za 2 sata i 30 minuta sedmično, odnosno 30 minuta na dnevnom osnovu, u kraćem trajanju od Zakonom propisanih 40 sati sedmično. Navedeno je moglo imati za posljedicu neizvršavanje poslova iz nadležnosti, odnosno dodijeljenih radnih obaveza i zadataka u zakonski utvrđenim rokovima.

Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu²⁵ (u daljnjem tekstu: Pravilnik) propisuje sadržaj i način vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu kod poslodavca. Članom 8. propisani su elementi koje evidencije trebaju sadržavati, članom 9. da se evidencija mora voditi uredno, razumljivo i ažurno na početku i na kraju radnog dana radnika, odnosno drugog lica angažovanog na radu, a u slučaju da neki od podataka iz člana 8. stav (1) ovog Pravilnika nije poznat na početku radnog dana, poslodavac ga je dužan unijeti u evidenciju odmah nakon saznanja tog podatka. U članu 10. je propisano da je poslodavac dužan voditi podatke o radnom vremenu potrebne za ostvarivanje prava iz radnog odnosa.

Izvršenim uvidom u obračun plaća zaposlenika konstatovali smo da se evidencije prisustva na poslu u središnjim i kantonalnim službama, kao i ispostavama kantonalnih službi, ne vode na identičan način. U središnjim administrativnim službama Sarajevo i Mostar, kao i u kantonalnim administrativnim službama Sarajevo, Mostar i Zenica omogućeno je elektronsko evidentiranje radnog vremena (početak/kraj radnog vremena, pauza i privatni izlaz). Za zaposlenike u ostalim kantonalnim administrativnim službama (Bihać, Tuzla, Orašje, Goražde, Travnik, Livno, Ljubuški), kao i ispostavama (Bosanska Krupa, Travnik, Konjic, Ilidža, Bosansko Grahovo, Tomislavgrad), vode se pisane evidencije radnog vremena, koje ne sadrže sve obavezne podatke propisane Pravilnikom. Utvrđeno je da su kantonalne službe i ispostave obuhvaćene uzorkom, početak i kraj radnog vremena evidentirale na identičan način (dolazak u 7:30 do 15:30 ili 8:00 do 16:00), dok se korištenje pauze različito evidentira (10:00 do 10:30 ili 0,5 ili opće nema podataka o tačnom vremenu korištenja). U navedenim evidencije uopće nema iskazanog vremena terenskog rada (službeni izlaz), kao ni vremena neprisustva u toku dnevnog rasporeda radnog vremena po zahtjevu radnika (privatni izlaz).

²² 20. 12. 2019. 8. 12. 2021. i 18. 9. 2023. godine

²³ 27. 2. 2020. i 24. 2. 2021. godine

²⁴ 14. 6. 2023. godine i 31. 8. 2023. godine

²⁵ „Sl. novine FBIH“, br. 92/16

Zakonom o radu definisano je da puno radno vrijeme traje 40 sati sedmično, ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije utvrđeno u kraćem trajanju. Pravilnikom o radu Federalnog zavoda utvrđeno je puno radno vrijeme od 37,5 sati sedmično. S obzirom na to da je revizijom utvrđeno neizvršavanje poslova iz nadležnosti, odnosno dodijeljenih radnih obaveza i zadataka u zakonski utvrđenim rokovima, razlog neblagovremenog izvršavanja radnih obaveza može biti utvrđeno puno radno vrijeme kraće od 40 sati sedmično.

S obzirom na to da je kod svih zaposlenika kantonalnih administrativnih službi i ispostava iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog vremena, te da pojedine evidencije ne pružaju potpune informacije o vremenu korištenja pauze, kao i da se uopće ne evidentira korištenje vremena terenskog rada (službeni izlaz) i neprisustva po zahtjevu radnika (privatni izlaz), ne možemo potvrditi vjerodostojnost sačinjenih evidencija o provedenom vremenu na radnom mjestu. Stoga ne možemo potvrditi da je uspostavljena evidencija o radnom vremenu u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

Preporuke:

- *Pravilnikom o radu utvrditi puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati sedmično s ciljem pravovremenog obavljanja dodijeljenih radnih obaveza i zadataka;*
- *evidencije o radu zaposlenika sačinjavati na način da sadrže sve potrebne elemente u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.*

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 4.286.261 KM i odnose se na naknade za topli obrok (1.919.699 KM), jednokratne pomoći (956.340 KM), regres za godišnji odmor (476.580 KM), prevoz sa posla i na posao (437.917 KM), otpremnine zbog odlaska u penziju (382.501 KM) i pomoć u slučaju smrti (113.224 KM).

Isplata naknada zaposlenicima regulisana je odredbama Pravilnika o radu Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i podzakonskim aktima.

Naknada za topli obrok isplaćuje se u iznosu od 1% prosječne plaće u FBiH prema posljednjem objavljenom statističkom podatku za dane prisustva na poslu.

Naknade za prevoz na posao i sa posla isplaćuju se radnicima čije je mjesto stanovanja udaljeno najmanje dva kilometra od mjesta rada, odnosno pripada im novčana naknada za troškove prevoza u visini mjesečne karte javnog gradskog, prigradskog i međugradskog prevoza. Visina mjesečne naknade koja se zaposleniku isplaćuje za gradski i prigradski prevoz ne može iznositi više od 150 KM, odnosno 250 KM za međugradski prevoz, s tim da se navedene naknade međusobno isključuju.

Regres za godišnji odmor isplaćuje se u visini 50% prosječne plaće isplaćene u FBiH, na osnovu Odluke koju je donio 9. 6. 2023. godine u iznosu od 611 KM za jednog radnika.

Pomoć u slučaju smrti regulisana je odredbom člana 113. Pravilnika o radu da se zaposleniku isplaćuje naknada u slučaju smrti užeg člana porodice u visini dvije prosječne plaće isplaćene u FBiH prema zadnjem objavljenom statističkom podatku. Pravo se ostvaruje podnošenjem zahtjeva na osnovu izvoda iz matične knjige umrlih.

Otpremnina zbog odlaska u penziju isplaćuje se zaposlenicima u visini pet ostvarenih mjesečnih plaća radnika u prethodnom periodu ili pet prosječnih plaća Federalnog zavoda isplaćenih prije mjeseca u kojem zaposlenik odlazi u penziju ako je to za njega povoljnije.

Uvidom u rješenja za pojedine vrste naknada utvrdili smo da se obračun i isplata naknada troškova zaposlenih vrši u skladu s podzakonskim aktima koji regulišu pojedine vrste naknada.

7.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 16.528.798 KM. Strukturu ovih izdataka čine: izdaci za komunikacije i komunalne usluge (8.636.747 KM), ugovorene i druge posebne

usluge (5.663.524 KM), izdaci osiguranja, bankovnih usluga i usluga platnog prometa (569.934 KM), izdaci za energiju (547.934 KM), nabavka materijala i sitnog inventara (429.825 KM), unajmljivanje imovine (271.569 KM), izdaci za tekuće održavanje (223.278 KM), putni troškovi (103.911 KM) i izdaci za usluge prevoza i goriva (82.076 KM).

Putni troškovi iskazani su u iznosu od 103.911 KM. Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja²⁶ definisano je da naknade za službeno putovanje mogu uključivati naknadu za smještaj, ishranu, prevozne i druge predviđene troškove, kao i postupak ostvarivanja tih naknada. Članom 16. Uredbe propisuju se rokovi za podnošenje izvještaja sa službenog puta, kao i elementi koje izvještaj mora sadržavati. **Uvidom u obračun troškova službenih putovanja utvrdili smo da kod pojedinih putnih naloga nije vršena adekvatna kontrola s obzirom na to da nije evidentiran broj sati provedenih na službenom putu, zbog čega ne možemo potvrditi osnov za obračun naknade. Također, izvještaji sa službenog puta ne sadrže sve elemente utvrđene odredbama Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja. Navedeni nedostaci su uočeni u dijelu informacija o datumu i vremenu polaska i povratka sa službenog putovanja, kratkog opisa zadatka (posla) koji se obavljao na službenom putu i izjave da li je bila osigurana ishrana (tri obroka), kao i specifikacije nastalih troškova koja sadrži: naziv, vrstu i iznos nastalih troškova u svrhu službenog putovanja za koje se prilažu računi. Navedeno može uticati na visinu obračunate i isplaćene naknade.**

Nismo se uvjerali u opravdanost isplaćenih naknada s obzirom na to da kod većine uzorkovanih naknada izvještaj sa službenih putovanja nije sadržavao sve propisane elemente, niti su kod nastalih troškova priloženi računi shodno odredbama Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja.

Preporuka:

- **obrasce putnih naloga i izvještaje sa službenog puta sačinjavati sa svim propisanim elementima, a isplate nastalih troškova vršiti na osnovu priloženih računa, u skladu sa odredbama Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja.**

Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge iskazani su u iznosu od 8.636.747 KM i najvećim dijelom se odnose na poštanske usluge u iznosu od 8.030.906 KM realizovane na osnovu ugovora sa HP d.o.o. Mostar potpisanog 23. 1. 2023. godine (naknada za obavljenu isplatu prava penzionerima je ista kao i kod prethodno zaključenog ugovora) i JP BH Pošta d.o.o. Sarajevo zaključenog 2007. godine na neodređeno vrijeme.

Ugovorene i druge posebne usluge iskazane su u iznosu od 5.663.524 KM, a najznačajnije se odnose na: izdatke za hardverske i softverske usluge (3.253.130 KM), izdatke za usluge Instituta za medicinsko vještačenje (1.213.946 KM), izdatke za fizičko osiguranje objekata (263.925 KM), izdatke za naknade skupštinskim zastupnicima (204.668 KM) i troškove spora (167.082 KM).

Izdaci za hardverske i softverske usluge iskazani su u iznosu od 3.253.130 KM, a najznačajniji se odnose na dobavljače „Elektronski računarski centar zdravstva i penzijskog osiguranja“ d.o.o. Sarajevo (ERC ZIPO) za usluge obrade podataka i najma sistemskog softvera na osnovu zaključenog godišnjeg ugovora u maksimalnoj vrijednosti 1.841.578 KM, dobavljača „INFO STUDIO“ d.o.o. Sarajevo sa kojim je 15. 1. 2023. godine zaključen treći pojedinačni ugovor (okvirni sporazum iz 2021. godine) za usluge održavanja Oracle platforme i licenci u iznosu od 514.775 KM na godišnjem nivou i dobavljača „Info dom“ d.o.o. Sarajevo za usluge održavanja e-GOP-a u iznosu od 267.386 KM.

Uvidom u odabrani uzorak za navedene usluge u iznosu od 990.889 KM nisu utvrđena odstupanja u odnosu na ugovorene obaveze.

Izdaci za usluge Instituta za medicinsko vještačenje iskazani su u iznosu od 1.213.946 KM, a odnose se na pružanje usluga medicinskog vještačenja kojim se ocjenjuje stanje organizma radi ostvarivanja prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja po propisima Federacije BiH (domaće osiguranje) i po međunarodnim ugovorima – konvencijama (INO – osiguranje). Pružanje usluge je uređeno ugovorom između Federalnog zavoda i Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog

²⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 44/16, 50/16 i 31/23

stanja²⁷, primjenjujući važeći Cjenovnik²⁸. Za potrebe Federalnog zavoda Institut obavlja sljedeća medicinska vještačenja: medicinsko vještačenje – ocjena radne sposobnosti, sposobnosti za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, privređivanje i sposobnosti za samostalan rad kao i ostalih činjenica koje su potrebne za rješavanje o pravu iz penzijskog i invalidskog osiguranja; medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja - fizičke onesposobljenosti, uključujući procenat fizičke onesposobljenosti; medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja po međunarodnim ugovorima i konvencijama (ino osiguranje), medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u drugostepenom postupku po žalbama iz prethodno navedenih stavki kao i medicinsko vještačenje po zahtjevima za reviziju Korisnika usluga ili poslodavca . Medicinsko vještačenje realizuje se davanjem Nalaza, ocjene i mišljenje u skladu sa Zakonom o PIO, Zakonom o osnivanju instituta, podzakonskim aktima i međunarodnim ugovorima.

Uvidom u odabrani uzorak za navedene usluge medicinskog vještačenja u iznosu od 554.715 KM nisu utvrđena odstupanja u odnosu na ugovorene obaveze.

Izdaci za fizičko osiguranje objekta iskazani su u iznosu 263.925 KM, a odnose se na usluge zaštite ljudi i imovine. Zaštita ljudi i imovine podrazumijeva obavljanje fizičke zaštite putem zaštitarske službe u toku radnog vremena i putem tehničkih sredstva protuprovalne i protupožarne zaštite tokom neradnih dana. Sredstvima tehničke zaštite pokrivaju se prostori objekata osjetljivi sa aspekta provale i požara, koji su priključeni na Centralni nadzorni sistem uz angažovanje interventne ekipe u slučaju signala provale i požara. Tokom 2023. godine usluge su realizovane na osnovu zaključenih ugovora sa agencijama za zaštitu ljudi i imovine putem procesa javnih nabavki za potrebe kantonalnih administrativnih službi i pripadajućih ispostava, kao i u središnjim administrativnim službama Sarajevo i Mostar.

Naknade skupštinskim zastupnicima iskazane su u iznosu od 204.668 KM. Mjesečne naknade za rad članovima uprave regulisane su ugovorom koji se zaključuje na period utvrđen aktom o osnivanju ili statutom institucije uz pisanu saglasnost premijera Vlade Federacije BiH u skladu sa zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH²⁹.

Naknade za rad Upravnog odbora iskazane su u iznosu od 174.379 KM. Obračun i isplata naknada regulisana je ugovorima koji su zaključeni na period utvrđen Zakonom o organizaciji PIO-a, na koje je Vlada FBiH dala saglasnost 20. 10. 2021. godine. Predsjedavajućem Upravnog odbora je obračunavana i isplaćena naknada u visini 1,6 prosječne neto plate isplaćene u FBiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom statističkom podatku a članovima u visini 80% iznosa naknade predsjedavajućeg.

Naknade za rad Nadzornog odbora iskazane su u iznosu od 30.289 KM, obračunate su i isplaćene na osnovu ugovora o angažovanju zaključenih na osnovu privremenog imenovanja Vlade FBiH do okončanja konkursne procedure, a najviše do tri mjeseca.³⁰ Konkursna procedura za izbor predsjedavajućeg i članova Nadzornog odbora do okončanja konačne revizije nije završena. Ugovorima je utvrđena mjesečna naknada predsjedavajućeg u visini 1,6 prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom statističkom podatku a članovima u visini 80% iznosa naknade predsjedavajućeg.

Obavljenom revizijom utvrdili smo da je mjesečna naknada članovima Upravnog i Nadzornog odbora isplaćivana u skladu sa zaključenim ugovorima.

7.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi iskazani su u iznosu od 3.190.256.988 KM i predstavljaju 99% ukupnih rashoda Federalnog zavoda. Struktura tekućih transfera i drugih tekućih rashoda je sljedeća: tekući transferi pojedincima (3.189.533.213 KM) i tekući transferi neprofitnim organizacijama (723.775 KM).

²⁷ Ugovor potpisan 12. 9. 2022. godine.

²⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 64/22

²⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 12/09

³⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 78/23

Tekući transferi pojedincima

Tekući transferi pojedincima iskazani su u glavnoj knjizi u kumulativnim iznosima za Isplate penzija/mirovina (3.141.754.222 KM), doprinose zdravstvenog osiguranja na teret penzija (36.492.485 KM), naknada za pogrebne troškove (6.842.721 KM) i ostali transferi pojedincima (4.443.784 KM). Prema prezentovanim podacima iz evidencija koje se vode u Federalnom zavodu realizacija tekućih transfera odnosi se na penzije koje su planirane i realizovane, a njihova struktura prikazana je u tabeli:

Redni broj	KONTO	Naziv transfera	Finansijski plan za 2023. godinu uključujući i preraspodjele	Realizacija sredstava za 2023. godinu	Indeks 5/4x100
1	2	3	4	5	6
1.	614211	Isplata penzija iz doprinosa na teret PIO	2.735.479.878	2.739.295.087	100,14
2.	614211	Isplate penzija iz redovnih doprinosa- Zakon o PIO	2.732.554.739	2.639.811.262	100,25
3.	614211	Zakonu o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata iz doprinosa		97.527.029	
4.	614211	Zakon o službi u Vojsci u FBiH iz doprinosa		1.956.796	
5.	614211	Isplata naknada za fizičku onesposobljenost	2.925.139	2.900.512	99,16
6.	614211	Penzije na teret Budžeta FBiH	410.966.779	399.558.623	97,22
7.	614211	Penzije ostvarene po osnovu člana 36. Zakona o PIO	221.765.032	221.514.170	99,89
8.	614211	Penzije po Zakonu o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata na teret Budžeta FBiH	135.301.235	125.140.758	92,49
9.	614211	Penzije po Zakonu o pravima boraca i članova njihovih porodica na teret Budžeta FBiH po članu 56.stav (a).	17.462.611	17.229.325	98,66
10.	614211	Penzije po članovima 70. i 71. Zakona o PIO	16.237.215	15.948.236	98,22
11.	614211	Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica član 24.	1.851.865	1.705.297	92,09
12.	614211	Penzije po Zakonu o službi u vojsci FBiH na teret Budžeta FBiH član 52.	1.988.207	1.955.821	98,37
13.	614211	Penzije po članu 129.stav (c) Zakona o pio prava po osnovu pripadnosti bivšoj JNA na teret Budžeta FBiH.	3.369.739	3.315.695	98,40
14.	614211	Zakon o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odličja	393.590	259.348	65,89
15.	614211	Razlike do minimalnih penzija po osnovu odluka Vlade FBiH	12.597.285	12.489.975	99,15
16.	614212	Doprinos za zdravstveno osiguranje na teret penzija	37.722.258	36.492.485	96,74
17.	614218	Naknade za troškove sahrane	6.950.000	6.842.721	98,46
18.	614239	Ostali transferi pojedincima	-	4.443.784	
19.	614200	Ostali transferi pojedincima	10.000	-	0,00
	6142	Transferi pojedincima po osnovu penzijskog osiguranja	3.191.128.915	3.186.632.700	99,86

Izvršen je uvid u dokumentaciju za isplatu penzija za mart, maj, oktobar i decembar, te nisu konstatovana odstupanja naloga prema bankama i isplate putem pošta i evidentiranih rashoda po osnovu isplaćenih penzija.

Penzije isplaćene iz redovnih doprinosa čine penzije iz redovnih doprinosa po Zakonu o PIO i naknade za fizičku onesposobljenost i realizovane su u iznosu od 2.737.399.591 KM što u odnosu na planirane više za 1.919.713 KM.

- Penzije po Zakonu o PIO koje se finansiraju iz redovnih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje su penzije ostvarene na osnovu staža osiguranja, koji može biti sa efektivnim trajanjem i sa uvećanim trajanjem. U staž osiguranika sa efektivnim trajanjem računa se vrijeme koje je osiguranik, poslije 15. godine života, proveo u obaveznom ili dobrovoljnom osiguranju i za koji je uplaćen doprinos. Osiguraniku u obaveznom osiguranju u staž osiguranja sa efektivnim trajanjem računa se vrijeme provedeno u radu sa punim radnim vremenom ili nepunim radnim vremenom ako je radno vrijeme u skladu sa propisima o radu izjednačeno sa punim radnim vremenom. U staž

osiguranja sa uvećanim trajanjem računa se vrijeme u kojem je osiguranik radio na teškom, opasnom i po zdravlje štetnom radnom mjestu, kao i na radnom mjestu na kojem osiguranik nakon navršenih određenih godina života ne može uspješno obavljati svoju profesionalnu djelatnost. Stepenn uvećanja staža osiguranika zavisi od prirode posla, a može iznositi najviše 50%.

- Naknada za fizičku onesposobljenost ostvaruje se u slučaju kada je osiguranik pretrpio gubitak, ozbiljnu povredu ili onesposobljenost organa ili dijelova tijela, bez obzira da li je to prouzrokovalo invalidnost ili ne. Pravo na naknadu imaju osiguranici čija je fizička onesposobljenost od najmanje 30% nastala kao rezultat povrede na radu ili bolesti uzrokovane radom. Osnov za novčanu naknadu je najniži utvrđeni iznos penzije u skladu sa ovim Zakonom, a novčana naknada se utvrđuje prema procentu fizičke onesposobljenosti i izražava u odgovarajućem procentu od osnova u skladu sa stavom (5) člana 67. Zakona o PIO.

Penzije koje se isplaćuju na teret Budžeta FBiH u evidencijama Federalnog zavoda iskazane su u iznosu od 399.558.623 KM i u odnosu na planirane manje su ostvarene za 6.612.148 KM. Njih čine penzije ostvarene po osnovu: člana 36. Zakona o PIO, Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata, Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica, Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, Zakona o službi u vojsci u FBiH, prava po osnovu pripadnosti bivšoj JNA u skladu sa stavom (c) člana 129. Zakona o PIO, penzije ostvarene po osnovu članova 70. i 71. ovog Zakona o PIO, Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica i razlike do najnižih penzija po osnovu odluka Vlade FBiH u vezi sufinansiranja najnižih iznosa penzija ostvarenih po povoljnim uslovima čiji je iznos manji od iznosa najniže isplaćene penzije ostvarene po Zakonu o PIO.

- Penzije po Zakonu o PIO ostvarene po osnovu člana 36. realizuju se korisnicima koji su uzeli učešće u pripremama za odbranu BiH, odnosno kojima se u penzijski staž, kao poseban staž u dvostrukom trajanju računa vrijeme koje su proveli u odbrani BiH u periodu od septembra 1991. do decembra 1995. godine, na osnovu uvjerenja po kojima se ovaj period priznaje u penzijski staž. Za pokriće dijela visine penzije po osnovu priznatog staža za ostvarene penzije po Zakonu o PIO, sredstva se osiguravaju iz Budžeta FBiH.
- Penzije po Zakonu o PIO ostvarene po osnovu članova 70. i 71. ovog Zakona odnose se na porodične penzije udovice i udovca, a u slučaju smrti osiguranika. Navedenim članovima utvrđena su prava na porodičnu penziju supružnika, ko ostvaruje pravo na porodičnu penziju, kao i uslovi koje treba ispunjavati da bi ostvario prava po ovom osnovu. Izuzetno od uslova propisanih navedenim članovima (stav (9) člana 70. i stav (8) člana 71. Zakona o PIO) propisani su uslovi koje treba ostvariti udovica ili udovac šehida ili poginulog branioca koje se finansiraju iz Budžeta FBiH.
- Prema Zakonu o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata, za korisnike penzija koji ostvare pravo na povoljniju penziju, u skladu sa Zakonom, isplata penzija finansira se u omjeru 50% iz sredstava Federalnog zavoda, 50% iz Budžeta FBiH, sve dok korisnik ne ispuni uslove za starosnu penziju prema Zakonu o PIO. Nakon toga, iz Budžeta FBiH će se finansirati samo razlika iznosa penzije koja se isplaćuje i one obračunate prema Zakonu o PIO. Federalni zavod vrši mjesečni obračun potrebnih sredstava za svakog korisnika i dostavlja Federalnom ministarstvu finansija za plaćanje sa JRT.
- Prema Zakonu o pravima boraca i članova njihovih porodica Federalni zavod donosi privremena rješenja pripadnicima Oružanih snaga, od dana stupanja na snagu ovog Zakona, koji su pod uslovima i na način utvrđen federalnim propisima ostvarili status ratnih vojnih invalida zbog nejasnoća i nedorečenosti odredaba člana 31a. i 31b. navedenog Zakona u određivanju visine penzije. Odredbama člana 57a. ovog Zakona propisano je da će se sredstva za pokriće ovih obaveza osigurati u Budžetu FBiH. Federalni zavod je u prethodnom periodu, putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, u više navrata tražio rješenje ovog pitanja, te upućivao Urgenciju-Inicijativu u kojoj je navodio da Federalni zavod donosi isključivo privremena rješenja u akontativnom iznosu, u visini najniže penzije, a također je navodio da se zbog dužine čekanja na dopunu Zakona, stvaraju sve veća opterećenja u budućnosti po Budžet FBiH, jer će se po donošenju konačnih rješenja morati isplatiti sve razlike u visini penzije od dana ostvarivanja prava.

Federalni zavod je u prethodnom periodu u više navrata dostavljao Inicijativu za izmjene i dopune Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata. Do okončanja revizije nema saznanja o poduzimanju aktivnosti ministarstava na izmjeni i dopuni ovog Zakona.

- Zakonom o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica (član 24.) i Zakonom o PIO (član 129.) utvrđeno je da će se sredstva za pokriće obaveza nastalih po ovom Zakonu u ukupnom iznosu finansirati iz Budžeta FBiH.
- Zakonom o službi u Vojsci FBiH i članom 129. Zakona o PIO Federalni zavod je donio rješenja o pravima na penziju ovih korisnika, a sredstva za finansiranje obaveza nastalih po ovom Zakonu finansiraju se 50% iz Budžeta, a 50% iz sredstava Federalnog zavoda u skladu sa članom 52. ovog Zakona.
- Zakonom o PIO član 129. stav(c) uređeno je da će se vojnim osiguranicima, pripadnicima bivše JNA državljanima BiH, korisnicima penzija koji imaju prebivalište na teritoriji Federacije BiH, penzija isplaćivati u visini od 50% iznosa penzije određene u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika koji su se primjenjivali do dana stupanja na snagu Zakona. Sredstva za isplatu ovih penzija osiguravaju se u Budžetu FBiH.
- Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica, između ostalog, uređeno je da dobitnik ratnog priznanja stiče pravo na punu starosnu penziju sa navršениh 35 godina penzijskog staža, bez obzira na godine života, odnosno pravo na starosnu penziju kada navršі 55 godina života i najmanje 15 godina staža pod uslovima propisanim Zakonom o PIO. Novčana sredstva za isplatu ovih penzija osiguravaju se u Budžetu FBiH.

U 2023. godini, u skladu sa članom 78. stav (1) Zakona o PIO izvršeno je usklađivanje vrijednosti općeg boda koji je sa 16,35 KM uvećan na 18,26 KM i usklađuje se sa porastom bruto plaće u prethodnoj godini. Federalni zavod priprema prijedlog usklađivanja vrijednosti boda na osnovu zvanično objavljenog podatka Federalnog zavoda za statistiku nakon čega se dostavlja Vladi FBiH na saglasnost. Vlada FBiH 6. 4. 2023. godine dala je Saglasnost na vrijednost općeg boda. Sredstva se obezbjeđuju iz prihoda od doprinosa, a pripadajući dio iz Budžeta FBiH (usklađivanje penzija se planira u Finansijskom planu na osnovu porasta BDP-a, prema raspoloživim statističkim podacima Federalnog zavoda za statistiku).

Osim navedenog, donesena je i odluka o vanrednom usklađivanju u skladu sa članom 80. Zakona o PIO kojom su penzije usklađene u procentu od 3,9%, izuzev najviših penzija ostvarenih po Zakonu, a u primjenjuje se od isplate penzija od maja 2023. godine.³¹

Doprinosi za zdravstveno osiguranje na teret penzija iskazani su u iznosu od 36.492.485 KM i u odnosu na planirane manje su ostvareni za 1.229.773 KM. Doprinosi za zdravstveno osiguranje na teret penzija isplaćuju se na osnovu Zaključka Vlade FBiH iz 2003. godine. Zaključkom je podržan prijedlog Federalnog ministarstva zdravstva i Federalnog ministarstva rada i socijalne politike da se međusobne obaveze i potraživanja Federalnog zavoda i Federalnog ministarstva zdravstva zaključno sa 31. 8. 2003. godine otpišu, a da ubuduće Federalni zavod nastavi plaćati doprinos za zdravstveno osiguranje penzionera u visini od 1,2% od penzije.

Naknade za troškove sahrane iskazane su u iznosu od 6.842.721 KM. Procedura ostvarivanja prava na ovu naknadu regulisana je Pravilnikom o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije, koji je Upravni odbor usvojio 27. 2. 2018. godine, a saglasnost na njega dala je Vlada FBiH 7. 6. 2018. godine. Izmjene Pravilnika o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije izvršene su februaru i aprilu 2022. godine. Vlada FBiH na izmjene i dopune ovog Pravilnika dala je saglasnost 12. 5. 2022. godine. Pravilnikom su uređena prava korisnika, odnosno ko je umrli korisnik, ko ostvaruje pravo na naknadu, koji se troškovi smatraju troškovima sahrane, rokovi i pokretanje postupka za naknadu,

³¹ Odluka od 27. 4. 2023. i izmjena od 19. 5. 2023. godine

podnošenje zahtjeva i dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev. Zahtjev se podnosi u Federalnom zavodu najkasnije tri mjeseca od smrti korisnika penzije. Finansijskim planom Federalnog zavoda planirane su naknade za troškove sahrane i odobrene budžetom u iznosu od 6.950.000 KM.

Prema prezentovanim podacima tokom 2023. godine obrađeno je 13.953 zahtjeva, a od tog broja odlučeno pozitivno za 13.490 zahtjeva i 563 odbijeno. Također je navedeno da je zaprimljeno 102 prigovora na odluke o naknadi troškova sahrane, od kojih se po 95 prigovora postupilo (79 negativno i 16 pozitivno), dok će se sedam rješavati u narednoj godini. U toku su četiri sudska postupaka koje su pokrenule nezadovoljne stranke.

U odabranom uzorku smo konstatovali da se pojedine odluke o naknadama troškova sahrana ne donose u roku od 60 dana od dana zaprimanja zahtjeva. Navodimo primjer odluka koja su donesene u oktobru za zahtjev iz marta i maja za zahtjeve iz februara.

Preporuka:

- **zahtjeve za isplate troškova sahrane rješavati u rokovima utvrđenim Pravilnikom o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije.**

Ostali grantovi pojedincima u iznosu od 4.443.784 KM isplaćeni su u skladu sa sporazumima koje je Federalni zavod zaključio sa općinama, gradovima i kantonima za realizaciju jednokratnih pomoći penzionerima s ciljem ublažavanja socijalno-ekonomskih posljedica izazvanih porastom cijena osnovnih životnih namirnica.

Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Tekući transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu od 723.775 KM i odnose se na liječenje penzionera preko udruženja penzionera. Sporazumom o kriterijima utroška i načinu realizacije dodijeljenih sredstava zaključenog 8. 3. 2023. godine sa savezima penzionera u FBiH je utvrđeno da se sredstva u iznosu 470.000 KM tokom 2023. godine dodjeljuju Savezu udruženja penzionera FBiH (385.400 KM) i Savezu kantonalnih udruženja Mostar (84.600 KM). Aneksom ugovora iz novembra 2023. godine izmijenio se samo iznos odobrenih sredstava na 900.000 KM (Savezu udruženja penzionera FBiH 738.00 KM i Savezu kantonalnih udruženja Mostar 162.000 KM). Kriterij za raspodjelu ukupno dodijeljenih sredstava između saveza zasnovan je isključivo na broju penzionera koji se vode u njihovim evidencijama. Sporazumima je utvrđeno da će savezi kojima se sredstva dodjeljuju koristiti ih na način i uz kriterije propisane njihovima internima aktima, a Federalni zavod vršit će prenos sredstava na transakcijske račune saveza po podnesenim zahtjevima koji sadrže dokumentaciju o korištenju usluga koje su predmet ovog sporazuma, uz iskazanu vrijednost usluge za svaki konkretan zahtjev. Potpisnici sporazuma su obavezni dodijeljena sredstva iskoristiti do 31. 12. 2023. godine, a zahtjeve za plaćanje usluga dostaviti najkasnije do kraja januara 2024. godine.

Sporazumom je propisano da su oba saveza do kraja prvog kvartala 2024. godine dužna izraditi zajednički izvještaj o korištenju sredstava i dostaviti Federalnom zavodu. Predmetni izvještaj je dostavljen Federalnom zavodu dostavljeni u utvrđenom roku.

7.1.2.4 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 2.897.696 KM, a odnose se na nabavku opreme (2.857.515 KM) i građevina (40.181 KM).

Obavljenom revizijom konstatovano je da su evidentirani izdaci za nabavku opreme i razgraničenja po tom osnovu, a da stalna sredstva nisu isporučena u 2023. godini. Evidentiranje je izvršeno na osnovu ugovora, za postupke koji su planirani i provedeni u posljednjem kvartalu, te su sa izabranim dobavljačima nakon provedenih otvorenih postupaka javnih nabavki zaključeni ugovori. Evidentirani su sljedeći izdaci za nabavku: mrežne opreme u iznosu od 585.000 KM (ugovor potpisan 28. 12. 2023. sa „Commerce engineering“ d.o.o. Mostar i rokom isporuke robe 120 dana od potpisivanja ugovora, te 90 dana za usluge implementacije od momenta isporuke); računare u iznosu od 198.898 KM (ugovor potpisan 14. 12. 2023. sa konzorcijem „TERABAJT“ d.o.o. Sarajevo i „Comtrade System Integration“

d.o.o. Sarajevo i rokom isporuke od 120 dana od potpisivanja ugovora); adaptaciju sistema grijanja u Bihaću u iznosu od 223.607 KM (ugovor potpisan 20. 11. 2023. sa „SMART“ d.o.o. Jajce i rokom izvršenja radova 75 radnih dana od uvođenja u posao) i zaštitu data centara i endpoint sistema u iznosu od 465.014 KM (ugovor potpisan 25. 12. 2023. sa konzorcijem „SYS Company“ d.o.o. Sarajevo i „Plan B“ d.o.o. Sarajevo i rokom isporuke 45 dana od dana potpisivanja ugovora). Potpisanim ugovorima o nabavci i isporuci utvrđeni su rokovi izvršenja ugovora u periodu od 45 dana do 120 dana od zaključenja ugovora. **Federalni zavod je u okviru izdataka na nabavku opreme evidentirao izdatke u iznosu od 1.472.519 KM, iako poslovni događaj u 2023. godini nije nastao.**

Članom 4. Zakona o budžetima u FBiH propisano je, između ostalog, da se izvršavanje budžeta zasniva na načelu jedne godine, a članom 76. Zakona da se rashodi i izdaci priznaju na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose nezavisno o plaćanju.

Federalni zavod je evidentirao vrijednost ugovora u Glavnoj knjizi na izdacima i razgraničenim rashodima sa 31. 12. 2023. godine u skladu sa tačkom 14. iz Predbilansnih radnji za 2023. godinu, koje je dostavilo Federalno ministarstvo finansija 29. 11. 2023. godine. Predbilansnim radnjama definisano je da računi ili konačne situacije koji će biti ispostavljeni u narednoj fiskalnoj godini mogu teretiti budžet tekuće godine ukoliko je provedena kompletna zakonom predviđena procedura javnih nabavki i kod kojih su zaključeni ugovori sa odabranim izvođačima u tekućoj godini, te da su za predviđenu robu i usluge odobrena sredstva u tekućem budžetu.

Ovakav način priznavanja obaveza nije u skladu sa članom 4. i 76. Zakona o budžetima u FBiH, kojima je propisano da se izvršavanje budžeta zasniva na načelu jedne godine i da se izdaci priznaju na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose nezavisno o plaćanju.

S obzirom na to da su ugovori o nabavci opreme i radova zaključeni u 2023. godini, a isporučeni i fakturirani u 2024. godini, evidentiranje vrijednosti ugovora u Glavnoj knjizi na izdacima i razgraničenim rashodima sa 31. 12. 2023. godine nije izvršeno u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH. Navedeno ima za posljedicu da su iskazani izdaci za nabavku opreme i razgraničeni rashodi precijenjeni najmanje za 1.472.519 KM.

Preporuka:

- *izdatke priznavati na osnovu nastanka poslovnog događaja (obaveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose, u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH.*

7.2 BILANS STANJA

7.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe iskazani su u iznosu od 90.302.217 KM, a odnose se na: novčana sredstva i plemenite metale (58.956 KM), kratkoročna potraživanja (23.627.768 KM), kratkoročne plasmane (13.533.475 KM) i finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama (52.777.951 KM).

Na poziciji finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama u skladu s propisima za budžetske korisnike koji nemaju transakcijske račune, iskazuje se razlika Aktive i Pasive.

7.2.1.1 Novčana sredstva

Novčana sredstva iskazana su u iznosu od 58.956 KM i odnose se na izdvojena novčana sredstva (57.291 KM) i gotovinu u blagajni (1.666 KM).

Zakonom o trezoru u FBiH propisano je da JRT posluje isključivo u domaćoj valuti (konvertibilna marka), te da transakcije u stranoj valuti nije moguće realizovati, odnosno isplate penzija korisnicima sa prebivalištem u inostranstvu nije moguće vršiti preko JRT-a, jer je za međunarodni platni promet

potrebno imati račun u stranoj valuti. Zbog navedenog, prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje transakcijski račun u domaćoj valuti otvoren kod UniCredit banke ostao je aktivan. Na ovaj račun sa JRT izvršava se prenos sredstava neophodnih za isplatu ino penzija (na osnovu naloga Federalnog zavoda), nakon čega se sredstva konvertuju i prebacuju na aktivne devizne račune, odnosno deset deviznih računa otvorenih kod UniCredit banke d.d. Mostar u različitim valutama (devizni računi u sljedećim valutama: EUR, SEK, CHF, HRK, USD, AUD, DKK, GBP, CAD i NOK) sa kojih se vrši isplata penzija korisnicima.

Navedeni račun Federalnog zavoda je aktivan, a Federalni zavod od 1. 1. 2021. godine na JRT vrši prenos sredstava akumuliranih na transakcijskom računu na mjesečnom nivou u skladu sa instrukcijom Federalnog ministarstva finansija. Stanje sredstava na računu na 31. 12. 2023. godine iznosilo je 105.703 KM, dok je stanje na deviznom računu iznosilo 10.851 KM.

Također, **Federalni zavod raspolaže sa namjenskim računom** kod Intesa Sanpaolo banke (stambeni račun). U skladu sa stavom Federalnog ministarstva finansija da namjenski računi ne mogu biti otvoreni za ovaj račun i da može ostati privremeno otvoren, a da se akumulirana sredstva prenose na JRT na mjesečnom nivou. Federalni zavod postupio je u skladu sa instrukcijama Federalnog ministarstva finansija i 27. 1. 2022. godine sa stambenog računa izvršen je prenos sredstava u iznosu od 1.300.000 KM.

Tokom revidirane godine na namjenski račun za prodaju stanova izvršena je uplata rata za kupovinu stanova u vlasništvu Federalnog zavoda, zakupnine za izdate stanove, obustave od penzija za kupovinu ili zakup stanova u iznosu od 330.778 KM. Po Zakonu o dodjeli, vraćanju u posjed i prodaji stanova (član 13.) 70 % od ukupnih uplata prenosi se na račun općina na čijem se području nalazi stan, a 30% je prihod Federalnog zavoda. Nakon izvršenog plaćanja općinama 226.261 KM evidentirano je kao prihod Federalnog zavoda (pripadajućih 30% od uplaćenih sredstava). Na transakcijskom računu za prodaju stanova otvorenom kod Intesa Sanpaolo banke stanje novčanih sredstava na 31. 12. 2023. godine iznosilo je 23.090 KM.

Stanje novčanih sredstava iskazanih u Glavnoj knjizi Trezora i u finansijskim izvještajima sačinjenim na osnovu evidentiranih podataka u Glavnoj knjizi ne odgovara stvarnom stanju novčanih sredstava iskazanih na računima Federalnog zavoda zaključno sa 31. 12. 2023. godine. U finansijskim izvještajima manje su iskazana novčana sredstva za iznos od 175.510 KM (105.703 KM na aktivnom transakcijskom računu otvorenom kod UniCredit banke i 10.851 KM sredstva na deviznom računu) u odnosu na stvarno stanje, koliko je iskazano na računima van trezora kojima raspolaže Federalni zavod.

7.2.1.2 Kratkoročna potraživanja i razgraničenja

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 23.627.768 KM, a čine ih: ostala potraživanja (16.590.457 KM) i potraživanja za isporučenu robu i usluge (7.037.311 KM).

Ostala potraživanja iskazana su u iznosu od 16.590.457 KM odnose se na: potraživanja po vansudskim poravnanjima - doprinosi (10.169.256 KM), potraživanja za pretplate penzija iz prethodnih godina (6.296.921 KM) i sumnjiva i sporna potraživanja (124.281 KM).

Potraživanja po vansudskim poravnanjima iskazana su u iznosu od 10.169.256 KM, a odnose se na poravnanja koja je Federalni zavod zaključio sa dužnicima - obveznicima doprinosna, kao i sa korisnicima kojima je u prethodnom periodu isplaćen viši iznos penzija (pretplata penzija iz prethodnog perioda).

Potraživanja za isporučenu robu i usluge iskazana su u iznosu od 7.037.311 KM, a čine ih: potraživanja po Sporazumu o izmirenju duga po Zakonu o naplati i djelimičnom otpisu duga³² (6.937.566 KM) i potraživanja od kupaca za obavljene usluge (99.744 KM).

Potraživanja po sporazumu Zakona o naplati i djelimičnom otpisu duga iskazana su u iznosu od 6.937.566 KM i odnose se na 10 Sporazuma o izmirenju duga („Fabrika termoplastike „Progres“ Kakanj, „Livnica“ d.d. Vareš, DP „Saniteks“ d.d. Velika Kladaša, „Hidrotehnika“ d.o.o. Kladanj, „Bosna GP“ Sarajevo, „Barit“ d.o.o. Kreševo, „BNT“ traktori i autodizalice d.o.o. Novi Travnik, „Olimp“ d.d.

³² „Sl. novine FBiH“, br. 25/06

Gračanica, Tvornica papirne ambalaže „Grafopak“ d.o.o. Gračanica i „Rudarinvest“ d.o.o. Banovići. Prema dostavljenom Pregledu dužnika sa kojima je potpisan Sporazum o izmirenju duga utvrđeno je da je za sve dužnike dug dospio u cijelosti.

Federalni zavod je od Porezne uprave FBiH tražio u martu i augustu Informaciju o obveznicima uplate doprinosa po osnovu Sporazuma o izmirenju duga po Zakonu o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih, a neuplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje za dužnika za koje je iskazala potraživanje. Navedeni dužnici su u nadležnosti Kantonalne porezne uprave, područni ured Tuzla i Kantonalne porezne uprave, područni ured Novi Travnik. Nisu prezentovane povratne informacije od Kantonalnih poreznih ureda Tuzla i Novi Travnik do okončanja revizije.

Kratkoročni plasmani iskazani su u iznosu od 13.533.475 KM, a odnose na sumnjiva i sporna potraživanja po depozitima od Hercegovačke banke d.d. Mostar.

Kratkoročna razgraničenja iskazana u iznosu od 304.067 KM odnose se na obaveze po osnovu neizvršenih pravnosnažnih presuda.

7.2.2 Stalna sredstva

7.2.2.1 Stalna sredstva

U finansijskim izvještajima Federalnog zavoda na 31. 12. 2023. godine iskazana su stalna sredstva u iznosu od 53.087.898 KM i odnose se na sadašnju vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 52.512.917 KM (nabavna vrijednost 89.558.690 KM, otpisana vrijednost 37.045.773 KM) i dugoročne plasmane 574.981 KM.

Struktura stalnih sredstava iskazana je u sljedećim iznosima:

	u KM	
	31. 12. 2023.	31. 12. 2022.
STALNA SREDSTVA	52.118.766	66.796.021
Zemljište	169.692	169.692
Građevinski objekti	63.537.173	75.816.271
Oprema	23.631.987	22.775.190
Ostala osnivačka ulaganja	1.825.687	1.825.687
Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	(37.045.773)	(33.790.819)

Prema prezentovanim podacima o imovini Federalnog zavoda, značajan broj građevinskih objekata (poslovnih prostora) nije uknjižen zbog osporavanja vlasništva, neusklađenosti planova, neusklađenosti katastra i zemljišnih knjiga, nedostatka relevantnih dokaza za uknjižbu, uništenih dokumenata uslijed ratnih okolnosti i slično. Osim toga, za značajan dio poslovnih prostora evidentiranih u poslovnim knjigama Federalni zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja. Za najveći dio neuknjiženih poslovnih prostora pokrenuti su postupci uknjižbe u skladu sa Zakonom o stvarnim pravima FBiH.

Zemljište je iskazano u iznosu od 169.692 KM i u odnosu na prethodnu godinu nije bilo promjena.

Građevinski objekti Federalnog zavoda čine poslovni prostori nabavne vrijednosti od 63.537.173 KM. Vrijednost građevinskih objekata je smanjena za iznos od 12.312.434 KM za vrijednost stanova (stanovi koji su u fazi otkupa i stanovi za koje nije izvršen otkup) kao posljedica prodaje i preknjiženja u vanbilansnu evidenciju dok se ne steknu uslovi za pojedinačno evidentiranje u pomoćnoj evidenciji. Izvršeno je povećanje vrijednosti građevinskih objekata zgrada u iznosu od 33.336 KM za izvršenu adaptaciju.

Prema prezentovanoj dokumentaciji utvrđeno je da Federalni zavod u svojim pomoćnim evidencijama vodi 125 poslovnih prostora koje najvećim dijelom koriste središnje i kantonalne administrativne službe i ispostave, kao i udruženja penzionera od kojih je Federalni zavod je upisan u zemljišne knjige kao vlasnik za 63 poslovna prostora. Također, u Bilansu stanja je evidentirano 116

poslovnih prostora od kojih je za 36 iskazana sadašnja vrijednost u iznosu od 5.272.178 KM, a Federalni zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja stalnih sredstava.

Federalni zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja 36 poslovnih prostora koje koriste kantonalne službe i ispostave i klubovi penzionera, evidentiranih u poslovnim knjigama Federalnog zavoda u iznosu od 5.272.178 KM.

Preporuka:

- **osigurati validnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama Federalnog zavoda.**

Oprema je iskazana u iznosu od 23.631.987 KM, a čine je: kompjuterska oprema (18.388.054 KM), kancelarijski namještaj (2.513.375 KM), ugrađena oprema (1.297.521 KM), transportna sredstva (735.940 KM), ostala oprema (697.097 KM) i djela likovnih umjetnika (32.616 KM). Tokom godine izvršena je nabavka opreme u ukupnom iznosu od 1.385.100 KM, a najznačajnije nabavke se odnose na kompjutersku opremu (1.144.141 KM), namještaj (83.287 KM) i transportna sredstva (69.030 KM). Smanjenje opreme odnosi na iznos obračunate amortizacije i prenos na sredstva van upotrebe u iznosu od 425.026 KM.

Ostala osnivačka ulaganja (1.825.687 KM) odnose se na Elektronski računarski centar zdravstva i penzijskog osiguranja d.o.o. Sarajevo, koji je odlukom Vlade FBiH iz 2010. godine prenesen u vlasništvo Federalnog zavoda.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa i to za svako pojedinačno sredstvo, a godišnje amortizacijske stope koje se primjenjuju u skladu su sa stopama iz Nomenklature stalnih sredstava (građevinski objekti 1,3%, oprema 10 - 20%, transportna sredstva 15,5%, ostale uredske mašine 14,3 - 16,5%, kancelarijski namještaj 12,5% i ugrađena oprema 14,3 - 18%). Obračun i knjigovodstveno evidentiranje amortizacije za 2023. godinu izvršeno je u iznosu od 3.254.953 KM.

U skladu s propisima koji su bili na snazi do 31. 8. 2023. godine, odnosno do 23. 12. 2023. godine³³ budžetski korisnici bili su obavezni da izvrše revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu, jer je inflacija na godišnjem nivou mjerena rastom cijena, bila viša od 10% ili 10% i više kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava.

S obzirom na to da nije izvršena revalorizacija, te da je utvrđeno da Federalno ministarstvo finansija, iako je poduzimalo aktivnosti, nije obezbijedilo tehničke uslove u modulu stalnih sredstava, u Izvještaju o izvršenoj reviziji Federalnog zavoda za 2022. godinu, ovo pitanje je istaknuto i data je preporuka da se izvrši revalorizacija.

Revizijom za 2023. godinu utvrđeno je da, iako je Federalni zavod bio obavezan izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu, nije postupio po datoj preporuci, jer tehnički uslovi nisu bili obezbijeđeni. Da je izvršena revalorizacija, početna stanja stalnih sredstava na 1. 1. 2023. godine bila bi više iskazana za najmanje 11.622.508 KM, koliko bi iznosilo povećanje stalnih sredstava u visini zvanično objavljene stopa rasta cijena u 2022. godini. Izmjenom podzakonskih propisa³⁴ prestala je obaveza revalorizacije.

7.2.2.2 Dugoročni plasmani

Dugoročni plasmani iskazani u iznosu od 574.981 KM odnose se na ugovore o kupoprodaji stanova i ugovore o stambenim kreditima datih zaposlenima Federalnog zavoda za adaptaciju i rekonstrukciju stanova u njihovom vlasništvu.

Federalni zavod zaključio je ugovore o kupoprodaji stanova sa penzionerima i zaposlenicima u ranijem periodu, na osnovu Zakona o vraćanju, dodjeli i prodaji stanova, kojim je prema utvrđenoj

³³ Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 34/14), Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 60/14) i Računovodstvene politike za federalne budžetske korisnike i Trezor („Službene novine FBiH“, br. 58/16)

³⁴ Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 66/23), Pravilnik o izmjenama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 99/23) i Računovodstvene politike za federalne budžetske korisnike i Trezor („Službene novine FBiH“, br. 99/23)

cijeni stana definisana otplata u 10 jednakih godišnjih rata sa 1% godišnje kamate. Utvrdili smo da se kontinuirano prate uplate rata koje proizilaze iz zaključenih ugovora, a u slučaju kašnjenja sa plaćanjem, prema dužnicima se poduzimaju pravne radnje, određeni ugovori su i poništeni.

Stambeni krediti dati zaposlenima Federalnog zavoda za adaptaciju i rekonstrukciju stanova u njihovom vlasništvu, odobreni su Odlukom Upravnog odbora iz 2014. godine, a na osnovu Pravilnika o stambenim odnosima. Dodjela kredita vršena je u iznosima od 10.000 KM, 7.000 KM i 5.000 KM zavisno od broja bodova prema konačnoj utvrđenoj listi. Sredstva za isplatu kredita osiguravana su sa posebnog namjenskog računa od prodaje stanova Federalnog zavoda. Zaključenim ugovorima o stambenim kreditima utvrđeno je da su krediti odobravani na period od 60 mjeseci uz godišnju kamatnu stopu od 2%. Utvrdili smo da se povrat kredita vrši mjesečnim obustavama iz plaća zaposlenih.

7.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 34.723.234 KM, a odnose se na: kratkoročna razgraničenja (25.984.066 KM), obaveze prema radnicima (5.506.115 KM) i kratkoročne tekuće obaveze (3.233.053 KM).

Kratkoročna razgraničenja obuhvataju razgraničene ostale prihode (24.172.830 KM) i razgraničene ostale rashode, koji se odnose na sredstva koje je rezervisala banka (1.507.168 KM). Kratkoročna razgraničenja najvećim dijelom čine razgraničeni rashodi evidentirani na osnovu instrukcije Federalnog ministarstva finansija – Predbilansne radnje za 2023. godinu, koja nije u skladu sa članom 76. Zakona o budžetima u FBiH. Razgraničeni rashodi najvećim dijelom odnose se na izdatke za nabavku stalnih sredstva (1.472.519 KM) za ugovorenu i naručenu opremu koja je realizovana i faktura ispostavljena u 2024. godini (obrazloženo u tački 7.1.2.4 izvještaja).

Razgraničeni ostali prihodi odnose se na vansudska poravnanja za pretplate penzija iz prethodnog perioda (6.296.921 KM), vansudska poravnanja - doprinosi (10.169.256 KM), sporazumi po Zakonu o naplati i djelimičnom otpisu duga (6.937.566 KM), obaveze po odobrenim stambenim kreditima (574.981 KM) i izdate račune Federalnog zavoda za izvršene usluge (194.106 KM).

Obaveze prema radnicima odnose se na plaće i naknade plaća (2.543.446 KM) i ostale doprinose i obaveze prema drugim fizičkim licima (2.962.669 KM). Obaveze prema radnicima su obaveze za plaće, doprinose i naknade za plaće za decembar 2023. godine. Obaveze prema drugim fizičkim licima odnose se na obaveze za isplatu penzija.

Kratkoročne tekuće obaveze obuhvataju obaveze prema dobavljačima od 1.358.198 KM, ostale obaveze od 29.450 KM, kratkoročne obaveze prema fizičkim licima od 25.835 KM i ostale kratkoročne obaveze od 1.802.799 KM, obaveze po obustavljenim porezima i doprinosima od 16.225 KM i obaveze po osnovu putnih troškova od 546 KM.

7.2.4 Popis imovine i obaveza

Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i članom 52. Pravilnika o računovodstvu propisana je obaveza da se najmanje jednom godišnje izvrši popis imovine s ciljem da se utvrdi stvarno stanje, te da se u poslovnim knjigama izvrši usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem. Za potrebe provođenja popisa imovine i obaveza imenuje se komisija za popis stalnih sredstava i sitnog inventara, neizmirenih obaveza, potraživanja, razgraničenja, blagajne i neizmirenih sudskih odluka. Također, propisano je da ukoliko se koriste tuđa sredstva, jedan primjerak popisnih lista se dostavlja svakom pravnom licu kojem ta imovina pripada i one čine dio dokumentacije o njihovom popisu.

Upravni odbor Federalnog zavoda je 30. 11. 2023. godine donio Odluku o popisu sredstava, obaveza i potraživanja, zaliha i sitnog inventara na 31. 12. 2023. godine. Popisi su se obavili u Središnjim administrativnim službama Mostar i Sarajevo, kao i u kantonalnim administrativnim službama. Za obavljanje popisa imenovane su posebne komisije, kao i Centralna popisna komisija u cilju

objedinjavanja popisa. Direktorima Središnje administrativne službe i kantonalnih administrativnih službi je dato u nadležnost donošenje rješenja o broju i sastavu komisija, zadacima i rokovima za izvršenje popisa. Centralna popisna komisija 8. 12. 2023. godine donijela je Plan popisa sredstava, obaveza i potraživanja, zaliha i sitnog inventara, kojim su utvrđeni rokovi: završetka pojedinačnih popisa, usaglašavanja knjigovodstvenog i popisanog stanja, kao i dostavljanja izvještaja Centralnoj popisnoj komisiji. Planom popisa je definisana obaveza Centralne popisne komisije da do 10. 2. 2024. godine sačini Elaborat o popisu i dostavi ga Upravnom odboru na usvajanje.

Nakon provođenja popisa i sačinjavanja izvještaja o izvršenom popisu Središnjih i kantonalnih administrativnih službi, Centralna popisna komisija je sačinila Elaborat o popisu kojim je sumirala podatke iskazane u pojedinačnim izvještajima.

Upravni odbor usvojio je Odlukom od 23. 2. 2024. godine Elaborat o popisu, kojim je konstatovano da se: prihvati prijedlog rashodovanja stalnih sredstava sadašnje vrijednosti 4.877 KM (nabavna vrijednost 381.616 KM, a otpisana vrijednost 376.738 KM); da direktori kantonalnih administrativnih službi formiraju komisije za prodaju, uništenje ili poklanjanje rashodovanih sredstava najkasnije do 31. 3. 2024. godine, koje će sačiniti izvještaj o tome i dostaviti Sektoru za ekonomsko-finansijske poslove najkasnije do 30. 4. 2024. godine; prilikom premještanja osnovnih sredstava sa jedne na drugu lokaciju treba voditi evidencija; otpišu sporna potraživanja (ERC ZIPO d.o.o., MITEX d.o.o. i MATROMEDIA d.o.o.) u iznosu od 173.280 KM s obzirom na to da nema pravnog osnova za pokretanje sudskog postupka; utvrđeni manjak stalnog sredstva (računar) u Središnjoj administrativnoj službi Sarajevo u iznosu od 458 KM otpiše na teret Federalnog zavoda; formira komisija koja će preispitati, odnosno dopuniti i izmijeniti postojeći Pravilnik o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obaveza i da se prilikom imenovanja popisnih komisija u kantonalnim administrativnim službama nastavi praksa sa odabirom članova različitih struka.

Obavljenom revizijom smo konstatovali da je izvršen kompletan popis imovine i obaveza Federalnog zavoda, a utvrđeni manjak je otpisan na 31. 12. 2023. godine i izvršeno je rashodovanje stalnih sredstava. Nije prezentovano da je vršen otpis sumnjivih i spornih potraživanja.

8. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U vanbilansnoj evidenciji iskazan je iznos od 726.067.034 KM. Navedeni iznos se odnosi na: sudske sporove u iznosu od 695.789.007 KM (pokrenuti sporovi protiv Federalnog zavoda 556.786.101 KM i sporovi pokrenuti prema trećim licima od 139.002.906 KM) i imovinu koja je devastirana ili se za nju vodi sudski postupak u iznosu od 18.635.194 KM.

Iskazana imovina odnosi se na Dom penzionera koji nije u funkciji u Bijaču (9.701.843 KM), 27 poslovnih prostora koje koriste klubovi penzionera (6.207.906 KM), poslovni prostor „Ključ Šik“ Sarajevo (1.562.567 KM) i poslovni prostor - Đački dom „Enver Šiljak“ Tuzla (1.083.548 KM) za koje se vode sudski sporovi oko vlasništva, kao i poslovni prostori u Novom Travniku, Gračanici, Živinicama i Konjicu (79.330 KM), koji nisu u vlasništvu Federalnog zavoda.

Sudski sporovi pokrenuti protiv Federalnog zavoda i sporovi koje je Federalni zavod pokrenuo protiv trećih lica u vanbilansnoj evidenciji su iskazani u ukupnom iznosu od 695.789.007 KM (detaljnije u tački 10. Izvještaja).

9. JAVNE NABAVKE

Federalni zavod je objavio Plan javnih nabavki u februaru 2023. godine, ukupne procijenjene vrijednosti u iznosu od 8.293.020 KM. U toku godine izvršeno je pet izmjena i dopuna Plana, tako da ukupna vrijednost javnih nabavki sa izmjenama i dopunama iznosi 7.059.216 KM³⁵.

³⁵ Procijenjena vrijednost je iskazana sa PDV-om

Pregled planiranih i provedenih postupaka, kao i revidirani uzorak, dat je u tabeli:

Vrsta postupka	Planirane nabavke*		Provedene nabavke		Revidirani uzorak	
	Broj postupaka	Iznos u KM	Broj postupaka	Iznos u KM	Broj postupaka	Iznos u KM
Direktni sporazum			67 ³⁶	115.578	8	28.884
Otvoreni postupak	24	5.627.561	17	3.475.377	8	1.977.923
Konkurentski zahtjev za dostavu ponuda	41	835.572	16	284.265	6	92.055
Pregovarački postupak bez objave obavještenja	1	228.635	1	228.635	1	228.535
Aneks II	10	367.448	5	112.641		
Ukupno	76	7.059.216	106	4.216.497	23	2.327.397

* Prema posljednjim izmjenama

Članom 17. Zakona o javnim nabavkama (u daljnjem tekstu: Zakon) propisana je obaveza ugovornog organa da objavljuje plan nabavki na Portalu javnih nabavki i to najkasnije u roku od 30 dana od dana usvajanja budžeta, te sve njegove izmjene i dopune. Također, za nabavke koje nisu predviđene u planu javnih nabavki, donosi se posebna odluka o pokretanju postupka javne nabavke, kojom se mijenja plan javnih nabavki. Obavljenom revizijom utvrđeno je da nisu sve izmjene i dopune plana javnih nabavki na portalu evidentirane blagovremeno (izmjene i dopune su rađene u januaru i maju 2024. godine), te da pojedini provedeni postupci uopće nisu uvršteni u plan³⁷. Također, uvidom u prečišćeni plan javnih nabavki, konstatovali smo da su pojedini postupci uvršteni po dva puta³⁸, kao i da je planom predviđeno provođenje otvorenog postupka, a proveden konkurentski zahtjev za dostavu ponuda³⁹. **Slijedom navedenog, konstatovali smo da Federalni zavod nije postupio u skladu s odredbama člana 17. Zakona.**

Izvršili smo uvid u 23 postupka i konstatovali određene nepravilnosti, za šta dajemo sljedeća obrazloženja:

1. Adaptacija sistema grijanja u kantonalnoj administrativnoj službi Bihać provedena putem otvorenog postupka, te je ugovor zaključen 20. 11. 2023. godine sa dobavljačem „SMART“ d.o.o. Jajce u iznosu od 223.607 KM i rokom za izvođenje radova od 75 radnih dana;
2. Nabavka usluga banaka, usluga za isplatu penzija u inostranstvu, izdaci za konverziju, izdaci za negativne kursne razlike provedena putem otvorenog postupka, kojim je odabran dobavljač „UNICREDIT BANK“ d.d. Mostar sa kojim je zaključen sporazum 6. 6. 2023. godine u vrijednosti od 400.160 KM u trajanju od godinu dana;
3. Nabavka benzina i dizel goriva provedena putem otvorenog postupka, sa dobavljačem „HOLDINA“ d.o.o. Sarajevo je 7. 11. 2023. godine zaključen ugovor u iznosu od 98.241 KM;
4. Nabavka dva službena automobila provedena je putem otvorenog postupka; sa odabranim dobavljačem „APOLO“ d.o.o. Mostar je 20. 12. 2023. godine zaključen ugovor u vrijednosti od 69.030 KM i rokom isporuke od jednog dana od dana obostranog potpisa ugovora;
5. Usluga održavanja domene i poddomene Mostar i Sarajevo, mrežnih servisa i mrežne infrastrukture provedena je putem otvorenog postupka, sa dobavljačem „LOGOSOFT“ d.o.o. Sarajevo je 25. 4. 2023. godine zaključen okvirni sporazum u iznosu od 240.800 KM na period od tri godine;
6. Postupak nabavke zaštite datacentara i endpoint sistema proveden je putem otvorenog postupka, sa odabranim konzorcijem „SYS Company“ d.o.o. Sarajevo i „Plan B“ d.o.o. Sarajevo

³⁶ Direktni sporazumi su provedeni na osnovu posebnih odluka

³⁷ Postupci: sanacija i čišćenje devastiranog stana, popravak sistema za hlađenje, demontaža i premještanje uređaja za hlađenje, kupovina usisivača.

³⁸ nabavka i ugradnja rampe u dvorištu poslovne zgrade u Sarajevu, nabavka i montaža klima uređaja na četvrtom spratu poslovne zgrade u Sarajevu, usluge pranja službenih vozila, popravak sistema za hlađenje u kantonalnoj administrativnoj službi Mostar, nabavka usluga banaka za isplatu penzija u inostranstvu, izdaci za konverziju, izdaci za negativne kursne razlike i čišćenje rezača čekova u središnjoj administrativnoj službi Mostar

³⁹ nabavka potrošnog materijala (sanitarija), nabavka lož ulja, nabavka usluga servisiranja i održavanja klima uređaja

je 25. 12. 2023. godine zaključen ugovor u vrijednosti od 465.014 KM i rokom za isporuku robe od 45 dana;

7. Usluga osiguranja službenih automobila provedena je putem konkurentskog zahtjeva, kojim je odabran dobavljač „EUROHERC OSIGURANJE“ d.d. Sarajevo – Podružnica Mostar i zaključen ugovor 27. 5. 2023. godine na period od godinu dana u iznosu od 7. 142 KM;
8. Postupak sanacije hidroizolacije na ravnom krovu garaže na lokaciji Ložionička 2 proveden je putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda, sa odabranim dobavljačem „EKO – GRADNJA“ d.o.o. Sarajevo je 31. 5. 2023. godine zaključen ugovor u iznosu od 12.865 KM.

Članom 45. stav (3) Zakona o javnim nabavkama (u daljnjem tekstu: Zakon)⁴⁰ i Modelima za pripremu tenderske dokumentacije⁴¹ definisano je da se kao dokaz za ispunjenje uslova prihvata i sporazum ponuđača sa nadležnom institucijom o reprogramu, odnosno odloženom plaćanju obaveza ponuđača po osnovu poreza i doprinosa i indirektnih poreza, uz potvrdu da u predviđenoj dinamici izmiruje svoje reprogramirane obaveze. Tenderskom dokumentacijom⁴² utvrđen je uslov kojim je ponuđač dužan dostaviti dokaz o urednom ispunjenju plaćanja penzionog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja, te direktnih i indirektnih poreza. U slučaju da ponuđač ima zaključen sporazum o reprogramu obaveza, odnosno odgođenom plaćanju po ovom osnovu, dužan je dostaviti potvrdu nadležne/ih institucije/a da u predviđenoj dinamici izmiruje svoje reprogramirane obaveze. Kao dokaz o ispunjenju uslova, ukoliko ima zaključen sporazum o reprogramu obaveza ili odgođenom plaćanju i da je izvršio samo jednu uplatu obaveza, neposredno prije dostave ponude, ne smatra se da u predviđenoj dinamici izvršava svoje obaveze i taj ponuđač neće biti kvalifikovan u postupku javne nabavke. **Prilikom sačinjavanja tenderske dokumentacije Federalni zavod nije postupio u skladu s članom 45. Zakona i Modelima za pripremu tenderske dokumentacije u dijelu definisanja kriterija za ispunjenje uslova za dokazivanje lične sposobnosti ponuđača.**

Također, članom 7. Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda⁴³ propisano je da se kao dokaz tehničke i profesionalne sposobnosti može tražiti dokaz o izvršenju jednog ili više istih ili sličnih ugovora, čiji iznos ili zbir iznosa nije veći od procijenjene vrijednost nabavke, odnosno procijenjene vrijednosti pojedinog lota. Federalni zavod je prilikom sačinjavanja tenderskih dokumentacija⁴⁴ u dijelu dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti potencijalnih ponuđača zahtijevao uspješno izvršenje jednog, dva ili najmanje tri ugovora čija je vrijednost jednaka ili veća od procijenjene vrijednosti pojedine nabavke. **Shodno navedenom, tenderska dokumentacija u dijelu dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti nije sačinjena na način da svim ponuđačima omogućuje jednak i nediskriminirajući pristup.**

Članom 53. Zakona propisane su minimalne informacije koje tenderska dokumentacija mora sadržavati, dok je članom 72. stav (3) tačka d) definisano da se ugovor dodjeljuje narednom ponuđaču čija je ponuda po rang – lista odmah nakon ponude najuspješnijeg ponuđača ukoliko propusti da dostavi garanciju za uredno izvršenje ugovora. Uvidom u tenderske dokumentacije⁴⁵ konstatovano je da tražene garancije za izvršenje ugovora trebaju biti dostavljene u roku od sedam dana od dana potpisa ugovora, dok u prilogu nacrtu ugovora kao ni u potpisanim ugovorima nisu uopće navedeni rokovi za dostavljanje garancije. **Shodno navedenom, ne možemo potvrditi da je tenderska dokumentacija sačinjena na način da omogućuje jasne i potpune informacije o uslovima ugovora i postupku dodjele ugovora, koje su dovoljne za pripremu zahtjeva za učešće.**

⁴⁰ „Sl. glasnik BiH“, broj 39/14 i 59/22

⁴¹ Objavljenim na internet-stranici Agencije za javne nabavke BiH 23. 12. 2021. godine

⁴² Postupci: nabavka usluge osiguranja službenih automobila, nabavka usluga banaka, usluga za isplatu penzija u inostranstvu, izdaci za konverziju, izdaci za negativne kursne razlike, nabavka usluga održavanja domene i poddomene Mostar i Sarajevo, mrežnih servisa i mrežne infrastrukture

⁴³ „Sl. glasnik BiH“, br. 90/14, 20/15

⁴⁴ Postupci sanacija hidroizolacije na ravnom krovu garaže na lokaciji Ložionička 2 i nabavka usluga održavanja domene i poddomene Mostar i Sarajevo, mrežnih servisa i mrežne infrastrukture

⁴⁵ Adaptacija sistema grijanja u kantonalnoj administrativnoj službi Bihać, nabavka zaštite datacentara i endpoint sistema i nabavka dva službena vozila

Članom 72. stav 5. Zakona definisano da se prilikom dodjele ugovora o nabavci, cijena navedena u najpovoljnijoj ponudi kao i uslovi utvrđeni u tenderskoj dokumentaciji ne mogu mijenjati. Za postupak „Nabavke zaštite datacentara i endpoint sistema“ zaključen je ugovor 25. 12. 2023. godine sa rokom isporuke robe od 45 dana, od dana potpisivanja ugovora, kao i da će se instalacija i implementacija realizovati u roku od 15 dana od dana isporuke robe. Ugovorom su također propisane ugovorne kazne u visini od 0,03% a najviše 5% od vrijednosti isporuke robe, za svaki dan prekoračenja ugovorenog roka. Zapisnikom o količinskom prijemu opreme i licenci od 12. 2. 2024. godine, potvrđen je prijem opreme. Dobavljač je 22. 2. 2024. godine dostavio dopis kojim je traženo produženje roka za implementaciju, što je aktom Federalnog zavoda od 26. 2. 2024. godine odobreno. Produženje roka za implementaciju obrazloženo je kolizijom i preklapanjem nekoliko projekata, kao i da nisu stvoreni svi preduslovima za završetak procesa. Shodno navedeno isporuka opreme je kasnila 4 dana u odnosu na ugovoreni rok, a za proces implementacije nije prezentirana dokumentacija da je ista okončana. Postupak „Adaptacija sistema grijanja u Kantonalnoj administrativnoj službi Bihać“ okončan je zaključenjem ugovora 20. 11. 2023. godine, sa definisanim rokom za završetak radova od 75 radnih dana od dana uvođenja u posao. Građevinskim dnevnikom konstatovano je uvođenje u posao 6. 12. 2023. godine. Dan pred istek roka za izvođenje radova, dostavljen je zahtjev za produženje roka do 22. 4. 2024. godine uz obrazloženje da nedostaje jedan dio pumpe, te je bilo neophodno izvršiti dodatnu nabavku i ugradnju dijela. Produženje roka je odobreno aktom od 29. 3. 2024. godine. Na dan zakazane primopredaje radova, pojavila se greška u radu pumpe, te je traženo novo produženje roka do 20. 5. 2023. godine. Dobavljač je 13. 5. 2023. godine dostavio zahtjev za tehnički prijem izvedenih radova. Zapisnikom o primopredaju radova od 30. 5. 2024. godine izvršen je tehnički prijem radova. **Iako cijene nisu mijenjane, prvobitno ugovoreni rokovi za realizaciju nabavki su produženi. S obzirom na to da Federalni zavod nije obračunavao ugovorene kazne, navedeno ima za posljedicu da ugovorene odredbe po ovom osnovu nisu ispoštovane.**

Također, izvršili smo uvid u „Nabavku mrežne opreme“ koja je pokrenuta odlukom Upravnog odbora od 3. 8. 2023. sa procijenjenom vrijednošću 500.000 KM bez PDV-a, a obavijest o nabavci je objavljena 18. 9. 2023. godine. Tendersku dokumentaciju je preuzelo 39 potencijalnih ponuđača od kojih su dva dostavila ponudu sa cjenovnom razlikom od 10 KM. Nakon izbora najpovoljnijeg ponuđača i uložene žalbe na odluku o izboru zbog ne ispunjavanja tehničkih i profesionalnih uslova iz tenderske dokumentacije, koja je djelimično uvažena ugovor je dodijeljen drugoplasiranom ponuđaču. Neizabrani ponuđač je uložio žalbu koju je Ured za razmatranje žalbi odbio kao neurednu. Ugovor je zaključen 28. 12. 2023. godine sa ponuđačem „Commerce Engineering“ d.o.o. Mostar u iznosu od 585.000 KM. **S obzirom na to da je ugovor potpisan na kraju godine i ugovoren je rok za isporuku od 120 dana i implementaciju od 90 dana od dana isporuke, realizacija nije okončana u revidiranoj godini, te je iskazana vrijednost ugovora na razgraničenjima.**

Zbog navedenog, konstatujemo da se objave izmjena i dopuna plana nabavki nisu vršile blagovremeno, da se za navedene postupke tenderska dokumentacija nije sačinjavala u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i da realizacija ugovora nije izvršena u predviđenom roku.

Preporuke:

- *blagovremeno objavljivati izmjene i dopune plana javnih nabavki, osiguravajući transparentnost i jednak pristup informacijama svim potencijalnim ponuđačima;*
- *tendersku dokumentaciju sačinjavati na način da daje jasne informacije u svim dijelovima predmeta nabavke i da se osigura poštovanje principa jednakog tretmana i nediskriminacije potencijalnih ponuđača, te kvalifikacione uslove u tenderskoj dokumentaciji propisivati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama;*
- *osigurati dosljednu primjenu ugovora s dobavljačima i koristiti klauzule zaštite u slučaju da ih dobavljači ne poštuju.*

10. SUDSKI SPOROVI

Federalni zavod je pokrenuo 81 sudski spor po osnovu podnesenih tužbi, sudskih odluka i pravosnažnih sudskih odluka ukupne vrijednosti 1.731.309 KM. Pokrenuti postupci Zavoda se odnose na naknadu štete, sticanje bez osnova, poništenja kupoprodajnih ugovora, osnov za iseljenje i predaju stana u posjed, tužba za utvrđenje, činidba i dug, a u strukturi podnesenih tužbi u najvećem procentu su tužbe za naknadu štete.

Protiv Federalnog zavoda, zaključno sa 31. 12. 2023. godine, vodi se 158 sporova ukupne vrijednosti podnesenih tužbi u iznosu od 547.692.520 KM, po osnovu naknade štete, isplate duga, utvrđivanja postojanja stanarskog prava i radnih sporova. U toku revidirane godine utvrđeno je dugovanje po pravosnažnim presudama u iznosu od najmanje 1.339.545 KM.

Od ukupno pokrenutih sporova protiv Federalnog zavoda najznačajniji je onaj iz 2011. godine Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske kod Općinskog suda u Sarajevu radi naknade štete u vrijednosti od 545.000.000 KM. Predmet spora su penzije koje je isplatila Republika Srpska korisnicima koji su pravo na penzije do 1992. godine ostvarili na području FBiH. Općinski sud u Sarajevu je 13. 5. 2013. godine donio Rješenje o prekidu ovog postupka, jer je tužilac tražio odgodu ročišta zbog toga što je Klub delegata u Domu naroda Parlamentarne Skupštine BiH podnio Ustavnom sudu BiH zahtjev za ocjenu usaglašenosti Zakona o PIO FBiH i njegovih izmjena i dopuna sa odredbama Ustava BiH. Cijeneći navode da je pokrenut postupak ocjene ustavnosti zakona koji je osnovni izvor prava, a kako je to isključivo u nadležnosti Ustavnog suda, Općinski sud je donio navedeno Rješenje. Do 31. 12. 2023. godine nije bilo dodatnih aktivnosti za ovaj spor.

11. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2023. godinu Federalni zavod je 7. 8. 2024. godine dostavio komentar bez dodatne dokumentacije.

Obrazloženja su data na nalaze i preporuke u vezi sa: evidentiranjem prihoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda u dijelu iskazivanja obaveza po osnovu prava utvrđenih članom 129. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju finansiranih iz budžetskih sredstava, rješavanjem o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu, utvrđenim radnim vremenom, osiguranjem dokumentacije o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora, evidencijama o radnom vremenu zaposlenika, rješavanjem zahtjeva za isplate troškova sahrane i javnim nabavkama.

Navedena obrazloženja nisu prihvaćena jer nisu prezentovane nove činjenice, niti je dostavljena dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza, za šta dajemo sljedeća pojašnjenja:

- u vezi sa preporukama za usklađivanje zakonske regulative i načina evidentiranja prihoda u Glavnoj knjizi, navedeno je da je Federalni zavod pokušavao pokrenuti izmjene postojećih zakonskih propisa koji nisu u skladu sa trezorskim načinom poslovanja sa resornim ministarstvom i Federalnim ministarstvom finansija od prelaska na trezorsko poslovanje, te smatra da preporuke trebaju biti adresirane navedenim ministarstvima. Iako je Federalni zavod u revidiranoj godini dostavljao urgencije/dopise i inicirao sastanke sa nadležnim institucijama, što je i konstatovano u Nacrtu izvještaja, nedostaci nisu otklonjeni, što utiče na rad Federalnog zavoda i njegove finansijske izvještaje. Zbog toga su preporuke date Federalnom zavodu kako bi aktivno nastavio sa aktivnostima na rješavanju navedenih problema;
- vezano za rješavanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvostepenom i drugostepenom postupku u obrazloženju su navedene poduzete aktivnosti na ažurnijem rješavanju, zbog čega je Federalni zavod konstatovao da utvrđena kašnjenja ne bi trebala predstavljati osnov za mišljenje s rezervom, već da trebaju biti uvrštena u isticanje pitanja i

preporuke po kojima će Federalni zavod biti u obavezi postupati u budućem periodu. Međutim, u odabranom uzorku konstatovana su evidentna kašnjenja kod prvostepenog rješavanja za 25% (od 150) uzorkovanih predmeta i kod drugostepenog rješavanja za 15% (od 56) uzorkovanih predmeta koji nisu riješeni u rokovima definisanim Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o upravnim sporovima. S obzirom na to da je konstatovana zakonska neusklađenost u postupanju u utvrđenim rokovima što predstavlja osnov za kvalifikaciju, dok se u isticanje pitanja navode dodatne informacije korisnicima izvještaja ili na što Federalni zavod ne može samostalno uticati;

- u obrazloženju koje se odnosi na utvrđeno radno vrijeme Federalnog zavoda, koje je određeno Pravilnikom o radu u trajanju od 37,5 sati sedmično i raspoređuje se na pet radnih dana, navedeno je da je Zakonom o radu propisano da puno radno vrijeme traje 40 sati sedmično, ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije utvrđeno u kraćem trajanju.

Iako nije utvrđena zakonska neusklađenost navedeno pitanje ističemo jer je konstatovano kašnjenje u izvršavanju poslova iz nadležnosti što može dijelom biti posljedica radnog vremena od 37,5 sati.

Dostavljene su i informacije o preduzetim aktivnostima na osnovu određenih revizorskih preporuka, koje se odnose na: osiguranje dokumentacije o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora, vođenje evidencija o radnom vremenu u Federalnom zavodu, vođenje postupaka za ostvarivanje prava na naknadu pogrebnih troškova u predviđenom roku i blagovremeno objavljivanje izmjena i dopuna plana nabavki na Portalu javnih nabavki i sačinjavanju tenderske dokumentacije, i koje nisu uticale na date nalaze u Izvještaju.

Reviziju Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje obavio je revizorski tim u sastavu: Azra Džeko – voditeljica tima, i Lamija Hodžić – članica tima.

Voditeljica tima

Azra Džeko, s. r.

Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom

Mia Buljubašić, s. r.

Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju institucija
Federacije BiH

Kimeta Bihorac, s. r.

V. PRILOZI

- 1. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI**
- 2. IZJAVA RUKOVODSTVA**

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

OBRAZAC GIB

Identifikacijski broj: 4227137790008

Šifra po kvalifikacionoj

djelatnosti: 84.30

Organizacijski broj: _____

Nadležno ministarstvo: Federalno ministarstvo financija

Operativni broj: _____

Fukcionalni kod: 0610

Potrošačka jedinica-glava: Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje

Sjedište potrošačke jedinice: Mostar

Fond: _____

Pojedinačni obrasci: _____

Konsolidovani obrasci: _____

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

Period izvještavanja : od 01.01. do 31.12.2023.

R.b.	Broj Konta	POZICIJA	Oznaka za AOP	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (4-3)	Procena t 4/3 x 100
					u tekućoj godini	u prethodnoj godini		
	1	2		3	4	5	6	7
1		PRIHODI (2+17+36)	200	2.829.028.043	2.831.470.096	2.499.906.877	2.442.053	100,1%
2	710000	PRIHODI OD POREZA (3+7+9+11+13+14+15+16)	201	2.824.237.329	2.821.438.131	2.458.754.298	-2.799.198	99,9%
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća (4+5+6)	202	0	0	0	0	0,0%
4	711100	Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	203				0	
5	711200	Porezi na dobit preduzeća	204				0	
6	711900	Porez na dobit banaka i dr.fin.organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	205				0	
7	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu (7=8)	206	2.824.237.329	2.821.438.131	2.458.754.298	-2.799.198	99,9%
8	712100	Doprinosi za socijalnu zaštitu	207	2.824.237.329	2.821.438.131	2.458.754.298	-2.799.198	99,9%
9	713000	Porezi na plaću i radnu snagu (13=14)	208	0	0	0	0	0,0%

10	713100	Porezi na plaću (zaostale uplate poreza)	209				0	
11	714000	Porez na imovinu (15=16)	210	0	0	0	0	0,0%
12	714100	Porez na imovinu	211				0	
13	715000	Domaći porezi na dobra i usluge	212				0	
14	716000	Porezi na dohodak	213				0	
15	717000	Prihodi od indirektnih poreza	214				0	
16	719000	Ostali porezi	215				0	
17	720000	NEPOREZNI PRIHODI (18+26+34+35)	216	4.790.714	5.530.951	13.835.410	740.237	115,5%
18	721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika (19+.....+25)	217	4.062.391	4.819.883	5.087.825	757.492	118,6%
19	721100	Prihodi od nefin.javnih preduzeća i fin. Institucija	218	23.056	26.744	63.375	3.688	116,0%
20	721200	Ostali prihodi od imovine	219	4.039.335	4.566.878	4.664.450	527.543	113,1%
21	721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	220				0	
22	721400	Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	221				0	
23	721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	222				0	
24	721600	Prihodi od privatizacije	223		226.261	360.000	226.261	
25	721700	Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	224				0	
26	722000	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga (27+.....33)	225	728.323	711.068	8.747.585	-17.255	97,6%
27	722100	Administrativne takse	226		710.020	666.825	710.020	0,0%
28	722200	Sudske takse	227				0	
29	722300	Komunalne naknade i takse	228				0	
30	722400	Ostale budžetske naknade i takse	229				0	
31	722500	Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim	230				0	
32	722600	Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	231	0	1.048	910	1.048	#DIV/0!
33	722700	Neplanirane uplate-prihodi	232		0	8.079.850	0	0,0%
34	723000	Novčane kazne	233					
35	777000	Drugi tekući prihodi	234				0	
36		PRIMLJENI TRANSFERI (Transferi i donacije) (37+38+39+40+41+42)	235	0	4.501.014	27.317.169	4.501.014	0,0%
37	731100	Primljeni tekući transferi od inostranih Vlada i međunarodnih organizacija	236				0	
38	732100	Primljeni transferi od ostalih nivoa vlasti	237		4.501.014	27.317.169	4.501.014	0,0%
39	741100	Primljeni kapitalni transferi od inostranih Vlada	238				0	
40	742100	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	239					
41	742200	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	240				0	
42	733100	Donacije	241				0	
43		RASHODI (44+47+48+58+67+75+80)	242	3.242.460.646	3.237.838.599	2.602.705.428	-4.622.047	99,9%

44	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih (45+46)	243	29.935.964	28.489.051	26.052.763	-1.446.913	95,2%
45	611100	Bruto plaće i naknade plaća	244	26.085.214	24.202.790	22.232.032	-1.882.424	92,8%
46	611200	Naknade troškova zaposlenih	245	3.850.750	4.286.261	3.820.731	435.511	111,3%
47	612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	246	2.755.079	2.563.762	2.325.652	-191.317	93,1%
48	613000	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (49+.....+57)	247	17.740.688	16.528.798	14.714.188	-1.211.890	93,2%
49	613100	Putni troškovi	248	117.523	103.911	81.198	-13.612	88,4%
50	613200	Izdaci za energiju	249	680.000	547.934	569.015	-132.066	80,6%
51	613300	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	250	8.803.420	8.636.747	7.895.128	-166.673	98,1%
52	613400	Nabavka materijala i sitnog inventara	251	430.000	429.825	395.644	-175	100,0%
53	613500	Izdaci za usluge prevoza i goriva	252	117.000	82.076	87.425	-34.924	70,2%
54	613600	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	253	272.000	271.569	271.362	-431	99,8%
55	613700	Izdaci za tekuće održavanje	254	242.000	223.278	264.057	-18.722	92,3%
56	613800	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	255	858.360	569.934	654.381	-288.426	66,4%
57	613900	Ugovorene i druge posebne usluge	256	6.220.385	5.663.524	4.495.978	-556.861	91,0%
58	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi (59+.....+66)	257	3.192.028.915	3.190.256.988	2.559.612.825	-1.771.927	99,9%
59	614100	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	258				0	
60	614200	Tekući transferi pojedincima	259	3.191.128.915	3.189.533.213	2.559.158.385	-1.595.702	99,9%
61	614300	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	260	900.000	723.775	454.440	-176.225	80,4%
62	614400	Subvencije javnim preduzećima	261				0	
63	614500	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	262				0	
64	614600	Subvencije finansijskim institucijama	263				0	
65	614700	Tekući transferi u inostranstvo	264				0	
66	614800	Drugi tekući rashodi	265				0	
67	615000	Kapitalni transferi (68+.....+74)	266	0	0	0	0	0
68	615100	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	267				0	
69	615200	Kapitalni transferi pojedincima	268				0	
70	615300	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	269				0	
71	615400	Kapitalni transferi javnim preduzećima	270				0	
72	615500	Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima	271				0	
73	615600	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	272				0	
74	615700	Kapitalni transferi u inostranstvo	273				0	
75	616000	Izdaci za kamate (76+.....+79)	274	0	0	0	0	0,0%
76	616100	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	275				0	
77	616200	Izdaci za inostrane kamate	276				0	
78	616300	Kamate na domaće pozajmljivanje	277				0	
79	616500	Izdaci za kamate vezane za dug po izdatim garancijama	278				0	
80	600000	Tekuća budžetska rezerva	279					

81		TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (1 minus 43)	280	-413.432.603	-406.368.503	-102.798.551	7.064.100	98,3%
82		TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA	281				0	
83		PRIMICI OD PRODAJE STALNIH SREDSTAVA (84+85+86)	282	0	359.985	19.110.086	359.985	0,0%
84	811100	Primici od prodaje stalnih sredstava	283	0	359.985	19.110.086	359.985	0,0%
85	811200	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	284	0			0	
86	811900	Ostali kapitalni primici	285				0	
87	821000	IZDACI ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA (88+.....+93)	286	3.500.000	2.897.696	2.939.805	-602.304	82,8%
88	821100	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	287				0	0,0%
89	821200	Nabavka građevina	288	500.000	40.181	10.877	-459.819	0,0%
90	821300	Nabavka opreme	289	3.000.000	2.857.515	2.928.928	-142.485	0,0%
91	821400	Nabavka ostalih stalnih sredstava	290				0	
92	821500	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	291				0	
93	821600	Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	292				0	
94		NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (87 minus 83)	293	3.500.000	2.537.711	-16.170.281	-962.289	72,5%
95		NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (81 minus 94)	294	0	-408.906.214	-86.628.270	-408.906.214	#DIV/0!
96		TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	295				0	
97		PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE (98+.....+104)	296	0	0	0	0	0,0%
98	813100	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	297				0	
99	813200	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	298				0	
100	813300	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	299				0	
101	813400	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	300				0	
102	813500	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i zajedničkim ulaganjima	301				0	
103	813600	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	302				0	
104	813700	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	303				0	
105	822000	IZDACI ZA FINANSIJSKU IMOVINU (106+.....+112)	304	0	0	0	0	0,0%
106	822100	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	305				0	
107	822200	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i	306				0	
108	822300	Pozajmljivanje javnim preduzećima	307				0	

109	822400	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	308				0	
110	822500	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	309				0	
111	822600	Ostala domaća pozajmljivanja	310				0	
112	822700	Pozajmljivanje u inostranstvo	311				0	
113		NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (97 minus 105)	312	0	0	0	0	0,0%
114		TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	313				0	0,0%
115		PRIMICI OD ZADUŽIVANJA (116+120)	314	0	0	0	0	0,0%
116	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja (117+118+119)	315	0	0	0	0	0,0%
117	814100	Zajmovi primljeni kroz državu	316				0	
118	814200	Primici od inostranog zaduživanja	317				0	
119	814300	Primici od domaćeg zaduživanja	318				0	
120	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja (121+122+123)	319	0	0	0	0	0,0%
121	815100	Zajmovi primljeni kroz državu	320				0	
122	815200	Primici od inostranog zaduživanja	321				0	
123	815300	Primici od domaćeg zaduživanja	322				0	
124	823000	IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA (125+.....+130)	323	0	0	0	0	0,0%
125	823100	Otplate dugova primljenih kroz državu	324				0	
126	823200	Vanjske otplate	325				0	
127	823300	Otplate domaćeg pozajmljivanja	326				0	
128	823400	Otplata unutrašnjeg duga	327				0	
129	823500	Otplata duga po izdanim garancijama	328				0	
130	823600	Otkup duga	329				0	
131		NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA (115 minus 124)	330	0	0	0	0	0,0%
132		UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (95+113+131)	331	0	-408.906.214	-86.628.270	-408.906.214	#DIV/0!
133		SINTETIČKA KLASIFIKACIJA FUNKCIJA VLADE (COFOG) (134+143+149+156+166+173+180+187+194+203)	332	3.245.960.646	3.240.736.295	2.398.920.035	-5.224.351	0,0%

U Mostar

Certificirani računovođa Marieta Raič

Dana 19.02.2024.

Broj dozvole: _____

Rukovodilac

M.P.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

OBRAZAC BS

Identifikacijski broj: 4227137790008

šifra po kvalifikacionoj
djelatnosti: 84.30

Operativni broj: _____

Organizacijski broj: _____

Fukcionalni kod: 0610

Nadležno ministarstvo: Federalno ministarstvo financija

Potrošačka jedinica-glava: Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje

Fond: _____

Sjedište potrošačke jedinice: Mostar

Pojedinačni obrasci: _____

Konsolidovani obrasci: _____

**BILANS STANJA
na dan 31.12.2023.**

KM

R.b.	Broj Konta	Pozicija	Oznaka za AOP	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procena t (4/5) x 100
	1	2	3	4	5	6
1		I AKTIVA				
2	100000+ 200000	A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (3+.....10)	001	90.302.217	37.604.759	240,1%
3	110000	Novčana sredstva i plemeniti metali	002	58.956	356.695	16,5%
4	120000	Vrijednosni papiri	003			
5	130000	Kratkoročna potraživanja	004	23.627.768	23.714.589	99,6%
6	140000	Kratkoročni plasmani	005	13.533.475	13.533.475	100,0%
7	160000	jedinicama	006	52.777.951		
8	210000	Zalihe materijala i robe	007			
9	220000	Zalihe sitnog inventara	008			
10	190000	Kratkoročna razgraničenja	009	304.067		
11	000000	B. Stalna sredstva (14+17+20+21)	010	53.087.898	67.202.945	79,0%
12	011000	Stalna sredstva	011	89.558.690	100.586.840	89,0%
13	011900	Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	012	37.045.773	33.790.819	109,6%
14	011-0119	Neotpisana vrijednost stalnih sredstava minus 13) (12	013	52.512.917	66.796.021	78,6%

15	020000	Dugoročni plasmani	014	574.981	406.924	141,3%
16	029000	Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	015			
17	020-029	Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana minus 16)	(15 016	574.981	406.924	141,3%
18	031000	Vrijednosni papiri	017			
19	031900	Ispravka vrijednosti vrijedonosnih papira	018			
20	031-0319	Neotpisana vrijednost vrijedonosnih papira minus 19)	(18 019	0	0	0,0%
21	09	Dugoročna razgraničenja	020	0	0	#DIV/0!
22		UKUPNA AKTIVA (2 + 11) = 41	021	143.390.115	104.807.704	136,8%
23		II PASIVA				
24	300000	A.Kratkoročne obaveze i razgraničenja (25+.....+30)	022	34.723.234	44.753.755	77,6%
25	310000	Kratkoročne tekuće obaveze	023	3.233.053	3.716.588	87,0%
26	320000	Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	024			
27	330000	Kratkoročni krediti i zajmovi	025			
28	340000	Obaveze prema djelatnicima	026	5.506.115	17.066.886	32,3%
29	360000	jedinicama	027			
30	390000	Kratkoročna razgraničenja	028	25.984.066	23.970.281	108,4%
31	400000	B.Dugoročne obaveze i razgraničenja (32+33+34)	029	0	0	#DIV/0!
32	410000	Dugoročni krediti i zajmovi	030			
33	420000	Ostale dugoročne obaveze	031			
34	490000	Dugoročna razgraničenja	032	0	0	#DIV/0!
35	500000	C.Izvori stalnih sredstava (36+37+38+39 minus 40)	033	108.666.881	122.953.067	88,4%
36	510000	Izvori stalnih sredstava	034	50.388.707	52.367.332	96,2%
37	520000	Ostali izvori sredstava	035	2.124.210	14.428.689	14,7%
38	530000	Izvori sredstava rezervi	036			
39	590000	Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	037	56.153.964	56.157.046	100,0%
40	590000	Neraspoređeni višak rashoda nad приходima	038			
41		UKUPNA PASIVA (24+31+35) = 22	039	143.390.115	167.706.822	85,5%

U Mostar Certificirani računovođa Marieta Raič

Dana 19.02.2024. Broj dozvole: _____

Rukovodilac
M.P.

KABINET DIREKTORA

BROJ: FZ1/3-4-7-523-2/24
Sarajevo, 7. august 2024. godine

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE
Ul. Ložionička 3
71000 SARAJEVO**

88000 Mostar, Dubrovačka bb.
Tel. +387 36 445 670
Fax. +387 36 445 693
e-mail: ured.direktora@fzmiopio.ba
71000 Sarajevo, Ložionička broj 2
Tel. +387 33 723 125
Fax. + 387 33 723 200

**URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U
FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

09 -08- 2024

od.	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
06	11-1	3223	23

IZJAVA RUKOVODSTVA

Ova izjava (u skladu sa zahtjevima ISSAI-ja 2580) daje se u vezi s vašom finansijskom revizijom **Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje** za 2023. godinu, u svrhu izražavanja mišljenja o tome da li finansijski izvještaji daju istinit i objektivni prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, u skladu s posebnim propisima Federacije BiH za budžetske korisnike o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Izjava se daje i u svrhu potvrđivanja da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, prikazane u finansijskim izvještajima **Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje**, u svim značajnim aspektima usklađene s nadležnom zakonskom i drugom pravnom regulativom.

Potvrđujemo sljedeće (po našem najboljem znanju i uvjerenju, nakon ispitivanja koje smo smatrali neophodnim kako bismo se odgovarajuće informisali):

Finansijski izvještaji

- Ispunili smo svoju odgovornost za pripremu finansijskih izvještaja u skladu s posebnim propisima Federacije BiH o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.
- Značajne pretpostavke koje smo koristili u izradi računovodstvenih procjena, uključujući i one mjerene po fer vrijednosti, razumne su i osnovane.
- Odnosi i transakcije između povezanih strana adekvatno su računovodstveno obuhvaćene i objavljene u skladu s posebnim propisima Federacije BiH o računovodstvu i finansijskom izvještavanju.
- Pravilno smo procijenili, evidentirali i objavili sve gubitke po osnovu nenaplativih potraživanja, preuzetih obaveza i obezvređivanja imovine.
- Preduzeli smo neophodne aktivnosti da spriječimo prevare i zloupotrebe javnih sredstava za slučajeve koji su nam bili poznati.
- Nije bilo neusklađenosti sa zahtjevima nadležne zakonske i druge pravne regulative, koje bi, u slučaju nepoštovanja, mogle imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje.

-2-

- Nabavke roba, usluga i radova proveli smo u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u BiH, rukovodeći se principima racionalnog trošenja javnih sredstava i obezbjeđivanja najboljeg kvaliteta nabavljenih roba, usluga i radova.
- Postupili smo u skladu sa svim aspektima odredbi ugovora (koje smo zaključili tokom godine ili u ranijem periodu), a koje bi, u slučaju nepridržavanja, mogle imati značajne efekte na finansijske izvještaje.
- Sve transakcije su evidentirane u računovodstvenim evidencijama i prezentovane u finansijskim izvještajima.

Omogućili smo vam:

- pristup svim poslovnim knjigama, evidencijama i dokumentaciji, za koje smatramo da su relevantne za pripremu finansijskih izvještaja;
- pristup svim informacijama o sudskim sporovima u toku, pokrenutim protiv **Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje** i koje je pokrenuo **Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje** i procjenu ishoda tih sporova;
- pristup dokumentaciji vezanoj za sudska poravnjenja i isplate po tim osnovama;
- dodatne informacije koje ste zahtijevali od nas za potrebe revizije;
- neograničen pristup osobama u **Federalnom zavodu za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje** za koje ste utvrdili da je neophodno da daju revizorske dokaze.

Pružene informacije

- Otkrili smo vam sve poznate slučajeve neusklađenosti sa zakonskom i drugom pravnom regulativom ili sumnjama da one postoje.
- Otkrili smo vam identitet povezanih stranaka subjekta i sve odnose i transakcije koje su nam poznate.
- Dali smo sve informacije u vezi s prevarom ili sumnjom da ona postoji, za koje imamo saznanja i koje mogu uticati na subjekt, a uključuju:
 - rukovodstvo;
 - zaposlene koji imaju značajnu ulogu u internoj kontroli ili
 - ostale, gdje prevara može imati značajan učinak na finansijske izvještaje.

Sarajevo, 07.08.2024. godine

DIREKTOR
Hamir Subašić, Mr. iur.

